Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 128 (1378) ♦ Субота, 13 липня 1996 року ♦ Ціна договірна

КОНСТИТУЦІЯ І ПРИСЯГА

Читайте і дотримуйтесь

Парламентська хроніка

Такий буденний, такий урочистий день

Ранкове засідання 12 липня

П'ята сесія завершила роботу на високій морально-політичній ноті. Вперше в історії нашої держави депутати склали присягу на вірність Україні. Її текст зачитав старійшина Верховної Ради — Ігор Рафаїлович Юхновський. Депутати повторювали за ним, потім підписали текст присяги.

(Закінчення на 2-й стор.).

За щастя, за долю, за славу!

У Маріїнському палаці в урочистій обстановці відбулося підписання Закону України «Про прийняття Конституції України і введення її в дію», ухваленої Верховною Радою 28 червня 1996 року.

У вітальному слові Президент України Леонід Кучма закликав до порозуміння і примирення усі політичні сили країни, її політиків, весь український народ.

— 28 червня Верховна Рада прийняла нову Конституцію України і відкрила якісно новий етап у багатій на події, часом суперечливій і трагічній, але в більшості все ж таки радісній і героїчній історії рідного краю, нашої спільної Батьківщини, — сказав Голова Верховної Ради України Олександр Мороз у промові під час церемонії підписання Закону України про введення в дію Конституції України.

Голова парламенту Олександр Мороз висловив щиру подяку усім народним депутатам України, політичним партіям, усім, хто був причетний до створення нової Конституції України в нашій державі, а також зарубіжним парламентам і урядам, міжнародним організаціям за консультативну та експертну допомогу в цій справі.

— У новітній історії держави, — зазначив Олександр Мороз, — назавжди залишаться імена Голови Верховної Ради України попереднього скликання, першого Президента України Леоніда Кравчука, керівника парламенту Івана Плюща, Президента України Леоніда Кучми, які зробили вагомий внесок у конституційне творення.

Голова Верховної Ради привітав народ України з визначною подією в житті незалежної держави — введенням у дію нової Конституції.

З вітальним словом від імені дипломатичного корпусу в Україні виступив Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Італія в Україні Вітторіо Сурдо.

ПРИСЯГА

«Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут українського народу.

Присягаю додержуватись Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників».

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра Мороза

під час закриття 5-ї сесії Верховної Ради України 12 липня 1996 р.

Я розглядаю виступ на завершення п'ятої сесії як частковий, проте узагальнений звіт про зроблене Верховною Радою з початку поточного року.

Тепер можна з певністю сказати, що нинішній склад парламенту виявився не тільки не гіршим від попередників, а й, відштовхнувшись від їх досвіду, набув і кількісно, і якісно, нового виміру, вищого рівня.

До нашого активу можна віднести таке:

Перше. Вибудовано загальну схему планування законотворчого процесу, підготовки і опрацювання законопроектів в комісіях і підрозділах Секретаріату Верховної Ради.

Друге. Більш спрямованою і орієнтованою на перспективу стала діяльність ряду підрозділів Секретаріату та Інституту законодавства Верховної Ради.

Третє. Підготовка і розгляд законопроектів переважно ведеться з дотриманням вимог Регламенту Верховної Ради — і комісіями, і депутатами, в тому числі і головуючим.

Четверте. Уперше в нашій новітній історії розгляд і прийняття Державного бюджету 1996 року відбулися не формально, а за законом, з дотриманням усіх необхідних процедур. Переконаний, що такого підходу будемо дотримуватись і під час розгляду проекту Держбюджету наступного року. Будемо сподіватися, що і бюджет 1996 року все-таки виконуватиметься так, як передбачено Законом про бюджет.

Особливо виразно зростання професіоналізму Верховної Ради знайшло свій відбиток у конституційному процесі.

Підготовка проекту нової Конституції України потребувала від членів Конституційної комісії, згодом — Тимчасової спеціальної комісії, всіх депутатів Верховної Ради, апарату парламенту не тільки високого фахового, зокрема юридичного рівня, не тільки вміння поступитися фракційними і партійними інтересами і вимогами на користь суспільству і державі, а й фізичного та морального напруження.

Верховна Рада України, як і належить парламенту цивілізованої країни, виконала свою історичну роль. Я вдячний Президентові України за те, що він визнав необгрунтованість своїх сумнівів і підкреслив особливу роль парламенту в побудові правової демократичної держави. Це крок, гідний відповідального політика і глави великої європейської держави, якою є Україна.

(Закінчення на 2-й стор.).

Закон України

Про прийняття Конституції України і введення її в дію

Верховна Рада України **постановляє:**

Стаття 1. Прийняти Конституцію України.

Стаття 2. Визнати такою, що втратила чинність, Конституцію (Основний Закон) України від 20 квітня 1978 року з наступними змінами і доповненнями.

Стаття 3. Визнати таким, що втратив чинність, Конституційний Договір між Верховною Радою України та Президентом України «Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України» у зв'язку з прийняттям Конституції України.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ

Президент України
Л. КУЧМА

м.Київ, 28 червня 1996 року.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ — 5–12 СТОР.

Закон України

Про внесення доповнення до статті 73 Кодексу законів про працю України

Верховна Рада України **постановляє:**

Частину першу статті 73 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50 , ст. 375; 1981р., № 32, ст. 513; 1991 р., № 23, ст. 267, № 30, ст. 382; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 33, ст. 477) після цифри і слів «9 Травня — День Перемоги» доповнити цифрами і словами «28 червня — День Конституції України».

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 28 червня 1996 року.

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра Мороза

(Початок на 1-й стор.).

Через кілька хвилин депутати складуть присягу на вірність народові і Конституції України. Загалом це текст для новообраних депутатів, до набуття ними депутатських повноважень. Для присутніх тут це — пройдений етап, на них розповсюджується принцип необоротності дії закону, до того ж норми Конституції дають вичерпний перелік причин для припинення повноважень.

Проте вже тепер чути міркування про наслідки від прийняття присяги для тих, хто складе її сьогодні, і для тих, хто робитиме це пізніше, про початок нової хвилі виборів, зміщення з посад та інше.

Усе це — разом узяте, з будь-якого боку ініційоване, — політиканство, це дріб'язок, який треба відкинути беззастережно. Треба утриматися від суєтності довкола Конституції. Складення присяги — це морально-політичний, а не юридичний акт. Це підтвердження поваги до нашої Конституції, поваги, яку ми будемо послідовно впроваджувати в суспільну свідомість.

Сьогодні ще не всі усвідомили, що з 27 на 28 червня сталася якісна зміна в законотворчому процесі. Всі кількісні чинники: варіанти проектів, наслідки конференцій, політична боротьба разом дали нову якість — Основний Закон, який увібрав і завершив тим самим усі попередні дискусії.

Залишимо для дослідників те, що пов'язане з прийняттям Конституції. Нам, законодавцям, важливіше показати приклад ставлення до неї як до джерела всього нашого законодавства, на умовах якого житиме і розвиватиметься Україна багато років.

Ми можемо констатувати, що за п'ять років існування суверенної України її авторитет на міжнародній арені значно зріс. Про це свідчить і наш вступ до Ради Європи, і інтенсивний діалог з такими поважними міжнародними організаціями, як ОБСЄ, Європейський Союз, Північно-Атлантична Асамблея, і двосторонні зв'язки з країнами у всіх регіонах світу.

Визнання міжнародним співтовариством важливості прийняття Верховною Радою нової Конституції України, вітання від керівників багатьох парламентів, від Генерального секретаря ООН Бутроса Галі є додатковим підтвердженням значення цього здобутку, правильності обраного нами курсу на розвиток і зміцнення інститутів парламентаризму і демократії.

Водночас інтеграція України до європейських і світових структур покладає додаткову відповідальність на всі гілки влади.

Виступаючи цього тижня у Стокгольмі, на пленарному засіданні Парламентської Асамблеї ОБСЄ, я підкреслив, що, на мою думку, ефективність політики вимірюється тим, наскільки вона передбачувана.

Це стосується і зовнішньої, і внутрішньої політики.

Тому передбачуваність, усвідомлення обсягу і напрямів майбутньої роботи для нас важливі найперше.

Враховуючи особливість моменту — майже одночасне прийняття Конституції України і завершення п'ятої сесії Верховної Ради, зупинюся лише на окремих пріоритетах, які визначатимуть діяльність парламенту на наступній, шостій сесії.

У політичному вимірі необхідно, на мою думку, виходити з того, що з прийняттям Основного Закону прискориться процес формування і зміцнення політичних партій, відбуватиметься активізація їх вимог щодо розгляду і прийняття закону про політичні партії і закону про вибори.

Це позначиться на процесах консолідації або розмежування серед представників партій і політичних течій, що належать до різних фракцій у Верховній Раді.

У цьому контексті парламентаріям і лівого, і правого крила, і тим, які називають себе «центристами», важливо продовжити і розвинути започатковану практику узгодження, досягнення компромісів у стінах парламенту, а не на вулицях міст і сіл України.

Пошуки «третейського судді» в особі Президента, підкреслене схвалення або несхвалення його намірів і дій, сепаратні консультації з метою дошкулити опонентам не додають поваги ні законодавчій, ні виконавчій гілкам влади.

Не треба перекладати свою відповідальність за зроблене і за те, що маємо зробити, ні на плечі шановного Леоніда Даниловича, ні на весь народ. Треба, щоб кожен тягнув за свої посторонки, але в один бік.

В економічному вимірі найголовнішим є, з моєї точки зору, об'єднання зусиль Верховної Ради і уряду в подоланні триваючої економічної кризи, вдосконаленні податкової політики, розробки обгрунтованого Державного бюджету і безумовного його виконання, підтримки власного товаровиробника на основі цілісної, глибоко продуманої на перспективу економічної політики.

Соціально-економічна ситуація в Україні залишається складною. Я не буду давати зараз аналіз, хоча він у мене є (подається у цьому номері газети. — **Ред.**). Хочу тільки сказати, що поки що немає у нас підстав для благодушності і говорити про якісь успіхи, про припинення економічної кризи — передчасно. Вона глибока, вона системна. Вона стосується всіх сфер суспільного життя, і найперше економіки.

Я кажу про це зовсім не з метою критичних закидів уряду. Напередодні Верховна Рада надала згоду на призначення Президентом України Прем'єр-міністром України Павла Івановича Лазаренка.

Тобто ми всі, і Президент, і парламент, і уряд, несемо відповідальність перед громадянами України, нашими виборцями за поліпшення справ у державі. Треба не дорікати одне одному за недосконалі і невчасно подані або розглянуті із запізненнями законопроекти, а працювати узгоджено і виконувати ті закони, які приймає Верховна Рада.

Зайві тут запевнення щодо першочерговості розгляду пропозицій уряду. Верховна Рада робитиме це, але в той же час розглядатиме їх принципово і прискіпливо. Бо йдеться про долю держави, про авторитет усіх гілок влади.

В організаційному вимірі Верховна Рада зможе виконати покладені на неї завдання, що виникають у зв'язку з прийняттям Конституції України лише в тому разі, якщо буде здійснено структурну перебудову і самого парламенту, і його апарату. Щодо структурної перебудови парламенту, то мова йде про поліпшення якості його роботи, якщо є потреба створити нові комітети, розглянемо разом з вами і створимо їх. Але мова йде про повну реструктуризацію апарату, його відповідність складу депутатського корпусу. У нас на сьогодні готові до розгляду 140 законопроектів, на черзі в комісіях — це 238. Вони повинні бути опрацьовані, підготовлені до розгляду комісіями, а отже, ці комісії треба зберегти і дати їм змогу ефективно працювати, зробивши для цього відповідні перестановки. А саме — до вересня вирішити питання про професійну роботу парламенту, що й буде зроблено. Я це вам обіцяю. Протягом липня—серпня необхідно опрацювати поправки і доповнення до Регламенту Верховної Ради, глибоко продумати масштаби і послідовність реорганізації структури апарату, істотно підвищити роль комітетів і їх секретаріатів у процесі підготовки і розгляду законопроектів, контролю за їх проходженням, плануванні законотворчого процесу, аналітично-експертної роботи.

Маємо відверто сказати, що до повного виконання цих вимог і народні депутати, і працівники апарату ще мусять докласти чималих зусиль. І треба сказати: не всі готові до цієї роботи.

Знаю, що багато депутатів планують провести відпустки за скороченим графіком: працюватимуть над законопроектами, про що ми говорили з головами комісій, вивчатимуть порівняльний аналіз, що абсолютно необхідно, особливо враховуючи потребу прийняття 51 конституційного, тобто органічного закону. Частина — законодавства інших країн, проводитиме в округах зустрічі з виборцями. Хтось поїде на село до рідних, хтось здобуватиме на прожиття собі городину на зиму. Займатиметься консервацією. Це все життєві питання. Я думаю, ніхто це не мине.

Тож побажаю шановним колегам і приємних клопотів, і приємного відпочинку, бо попереду на нас чекає складна і відповідальна робота з розширення і вдосконалення правового поля України. Я вірю, що ми об'єднані спільною метою: щоб була ця надзвичайно важлива нива — наша робота — і добре вгноюю, і рясною на користь народу і країни, яка розпочала жити за Законом з великої літери — за Конституцією суверенної держави, ім'я якій — Україна!

***

Про соціально-економічну ситуацію в Україні

(З виступу Голови Верховної Ради Олександра Мороза)

За січень—травень цього року падіння виробництва валового внутрішнього продукту — основного показника економічної потужності держави та добробуту її громадян — становило 9,1 %. Як наслідок, у травні щодо квітня знизилися доходи консолідованого бюджету.

За 5 місяців на 62 % зросла кредиторська заборгованість українських підприємств. Невтішними залишаються зовнішньоекономічні показники України. Так, за січень—квітень поточного року від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі України становило 528 млн. доларів, що майже вдвічі більше від рівня відповідного періоду минулого року. Товарна структура експорту залишається сировинною, багато некритичного імпорту, в тому числі товарів, які в достатній кількості виробляються в Україні. Як наслідок — погіршення платіжного балансу держави та зростання зовнішньої заборгованості. Так, якщо за весь 1994 рік державний борг України збільшився на 0,6 млрд. доларів, то вже за 1995 рік він зріс на 2,8 млрд. дол., а за 5 місяців цього року — ще на 375 млн. доларів і на 1 червня цього року становив 8,3 млрд. американських доларів.

Зберігається тенденція до збільшення випуску продукції, на виробництво одиниці якої надмірно витрачається електроенергія, природний газ, інші енергоносії. До того ж виробництво якої найбільш екологічно шкідливе. Це зростання відбувається на тлі занепаду галузей, які мають визначати економічне обличчя держави і які є сьогодні у найбільш складній ситуації. Порівняймо: машинобудування — падіння на 24,4 %; промисловість будівельних матеріалів — падіння 38 %; легка промисловість — 21 %.

Водночас з 1991 року частка чорної металургії у всій промисловій продукції збільшилася із 9,9 % до 21,7 %, електроенергетики та паливної промисловості — із 7,4 % до 27 %. Тут головні причини наших негараздів. Тут поле дій для нового Прем'єра та уряду.

Парламентська хроніка

Такий буденний, такий урочистий день

(Початок на 1-й стор.).

А перед цим у звичайному режимі проходило обговорення питання порядку денного — щодо проекту закону про внесення доповнень до деяких законодавчих актів України про встановлення відповідальності за незаконне виготовлення, підробку марок акцизного збору або вчинення інших протиправних дій, пов'язаних з використанням цих марок (друге читання). Зрештою в цілому за прийняття цього закону проголосувало 247 депутатів.

Сесія прийняла Закон про внесення змін і доповнень до Закону «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності».

Потім без обговорення було прийнято проект закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення ведення касових операцій.

Сесія прийняла проекти законів про ратифікацію Конвенцій між урядом України та урядами Латвійської Республіки, Королівства Нідерланди та ряду інших країн про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень щодо податків на доход і майно. Прийнято Закон про ратифікацію Угоди між Україною і Словацькою Республікою — про співробітництво і взаємодопомогу у сфері митної справи; про ратифікацію Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду; про ратифікацію Угоди з урядом Азербайджанської Республіки про вільну торгівлю, а також про Кошторис Національного банку України на 1996 рік.

З 10-хвилинним заключним словом виступив Голова Верховної Ради Олександр Мороз.

У роботі сесії взяли участь Президент Л. Кучма та Прем'єр-міністр П. Лазаренко.

Іван ДМИТРЕНКО.

Знову поправки до бюджету

Денне і вечірнє засідання 11 липня

Передостанній пленарний день п'ятої сесії був максимально насичений і завершився близько 21-ї години.

На денному засіданні не було як такого звіту Кабінету міністрів про хід виконання державного бюджету на 1996 рік в частині відшкодування сільськогосподарським підприємствам коштів для компенсації витрат на будівництво об'єктів соціально-культурного призначення на селі у 1995 році. Віце-прем'єр Михайло Зубець запропонував перенести розгляд цього питання на вересень.

Анатолій Даниленко виступив з гострою критикою ситуації, що склалася нині із технікою: зменшилася її кількість, погано організовано технічне обслуговування. Він також висловив сумніви з приводу прогнозів урожаю у 27 мільйонів тонн зерна, бо основу під урожай пшениці нинішнього року було закладено ще позаторік.

З наступного питання — про порядок розрахунків за газ між підприємствами України та російським акціонерним товариством «Газпром» нинішнього року — виступив голова Державного комітету нафтової і газової промисловості Євген Довжок. Він повідомив, зокрема, що на нинішній рік було заплановано споживання 83 мільярдів 300 мільйонів кубічних метрів газу. (В 1991 році Україна спожила 118 мільярдів кубічних метрів газу).

За п'ять місяців 1996 року споживачі України використали 43,4 мільярда кубічних метрів природного газу, в тому числі населення і бюджетні організації — 18 мільярдів, промисловість 25,5. У цьому обсязі використано газу російського походження — 23,9 мільярда, туркменського — 11 мільярдів, українського — 8,5 мільярда кубометрів. Заборгованість України перед «Росгазпромом» в 1994 році становила 1 мільярд 423,6 мільйона доларів, а в 1995 році — 116,6 мільйона доларів. Борг за 1994 рік реструктуризовано, а борг за 1995 рік зменшено і на 1 липня нинішнього року він становив 8,8 мільйона доларів США.

Павло Лазаренко, проаналізувавши ситуацію з платою за газ, зазначив, що єдиний вихід в подоланні кризи неплатежів — внесення відповідних поправок до бюджету на наступний рік.

Після перерви депутати розглянули і ухвалили законодавчі акти про надання кредиту Європейським співтовариством на 200 мільйонів екю і кредиту Світового банку, про внесення змін і доповнень до постанови Верховної Ради від 15 вересня 1995 року про введення в дію Закону України «Про акцизний збір на тютюнові вироби», про внесення змін і доповнень до Закону «Про державне регулювання виробництва і торгівлі спиртом етиловим, алкогольними і тютюновими виробами». Ратифіковано угоди між Україною і Світовим банком з експериментального проекту для вугільної промисловості, угоду про японський кредит.

Розглянуто інші питання порядку денного.

Вікторія СВІТЛАНОВА.

Урожай-96

ЯКЩО Й Є ЩО ЗБИРАТИ, ТО КОМБАЙНІВ МАЛУВАТО

Вкрай напружене становище склалось із збиранням вирощеного врожаю в оптимальні терміни.

У поточному році спостерігається негативна тенденція зменшення кількості зернозбиральних комбайнів. Станом на 01.01.96 року в господарствах їх налічувалося 87 тис., що на 4,8 відсотка менше, ніж у відповідний період минулого року і на 22,3 відсотка 1990 року. Темпи старіння парку зернових комбайнів прогресують. Кількість комбайнів, що відпрацювали амортизаційні терміни, виросла до 40,5 відсотка. Через 2 роки кількість комбайнів, що підлягатимуть списанню, становитиме майже 70 відсотків. У наявності лише 20,4 тис. (12 відсотків) комбайнів з терміном експлуатації до 5 років (половина терміну амортизації), що в 5 разів менше проти оптимальної їх кількості.

Збирання врожаю ускладнюється тим, що зернові комбайни СК-5 «НИВА» становлять 85 відсотків (73,7 тис.) парку. Практично всі вони поступили до господарств протягом 1986-1990 років, фізично зношені, малопродуктивні і допускають значні втрати зерна при збиранні врожаю. Денний виробіток їх не перевищує 5 — 8 га, тому терміни збирання зернових значно перевищують оптимальні — в 1,5 — 2,5 рази, це призводить до додаткових (10—15 відсотків) утрат врожаю.

Усе вирішують строки

У Новоодеському районі належить скосити хліб на площі 30,3 тисячі гектарів, у тому числі 20,5 озимої пшениці. До роботи залучено 200 комбайнів. Для всіх жниварів організовано дворазове харчування. Головне — якомога скоріше зібрати все, що виростили, та підготувати площі під урожай 1997 року.

У колгоспі «Зорі Кремля» 900 гектарів займає озима пшениця. Перші намолоти засвідчили, що, незважаючи на важкі погодні умови, все ж тут отримують її по 25 центнерів.

На знімках: ознайомитися з ходом жнив до хліборобів приїхав голова Новоодеської райдержадміністрації М. Базелян (на фото в центрі); перша машина з хлібом нового врожаю.

Фото Бориса РИБАКОВА.

Миколаївська область.

● *Запоріжжя*

Борги за електроенергію — зерном

93 тисячі тонн зерна має надійти в рахунок регіонального замовлення від сільськогосподарських колективних підприємств Запорізької області — боржників перед енергетиками. Взаємозалік на 2,8 трильйона карбованців дозволить забезпечити третину необхідного зерна — 270 тисяч тонн.

Це лише один із кроків обласної держадміністрації до вирішення питання безперебійного забезпечення населення хлібом до врожаю наступного року. Частину необхідних для цього коштів (сім трильйонів карбованців) передбачила обласна рада народних депутатів в обласному бюджеті. Великі надії покладають також на товарний кредит промислових підприємств, використання обігових коштів елеваторів та кредити банків.

● *Одеса*

Перші обжинки

Одними з перших на Одещині упорали хлібну ниву механізатори КСП «Перемога» Саратського району. Зібравши ранні зернові й зернобобові з площі 1870 гектарів, вони намолотили понад 4500 тонн збіжжя. Середня урожайність перевищила 24-центнерову відмітку. Завершили жнива й у деяких інших господарствах найпівденніших Ізмаїльського, Кілійського, Саратського районів. Найвища врожайність поки що у кілійців — 25,5 центнера зерна з гектара на круг. Загалом по області, де хліба обмолочено з площі близько 300 тисяч гектарів, беруть у середньому трохи більше 17 центнерів зерна. Весняно-літня жорстока посуха «з'їла», щонайменше, 10—15 центнерів його на кожному гектарі.

На приймальні пункти надійшли перші кілька десятків тисяч тонн хліба нового врожаю, здебільшого — на зберігання.

До виконання державного й регіонального контрактів залучилися поки що лише поодинокі господарства.

● *Донецьк*

Почалась масова косовиця

450 господарств Донецької області збирають хліб.

За оцінками спеціалістів очікується, що зерновий клин регіону — а він становить 485 тисяч гектарів — цього року дасть врожай менше передбачуваного. Однак спостерігачі зазначають, що він все ж буде максимально можливим в умовах незвичайно засушливого літа. Так, врожайність озимої пшениці становить сьогодні 28–30 центнерів з гектара.

Звернення до громадян України

Управління державної пожежної охорони МВС України повідомляє, що протягом останніх років ситуація з пожежами та загибеллю на них людей залишається тривожною. Щороку в країні виникає понад 50 тисяч пожеж, на яких гинуть та дістають травми більш як 3 тисячі чоловік. Лише за шість місяців поточного року в Україні сталося 23020 пожеж, загинули 1379 чоловік. Матеріальні збитки становлять понад вісім трильйонів карбованців.

Незважаючи на заходи, що їх вживають Державна пожежна охорона для відвернення загрози пожеж, помітних результатів не досягнуто. Проблема гарантування пожежної безпеки залишається актуальною, а в літній період вона набуває особливої гостроти.

Значних розмірів набули лісові пожежі. У цьому році сталося 2572 пожежі, що знищили близько 2550 га лісового масиву. 8 липня вогнем пошкоджено майже 100 га лісу у Дніпропетровській області.

Велике занепокоєння викликають пожежі на хлібних масивах. Уже за два тижні на полях України у вогні згоріло 67,53 гектара хліба. Найбільших розмірів пожежі набули в Кіровоградській області — 46,1 га, Одеській — 15,08 га, Харківській — 0,5 га, Автономній Республіці Крим — 0,5 га. 8 липня цього року в Кіровоградській області вогонь знищив 45 гектарів озимої пшениці на пні.

У цьому зв'язку Управління державної пожежної охорони МВС України звертається до керівників міністерств, відомств, органів влади, підприємств та установ, всіх громадян України: за умов сухої, спекотної погоди значно зростає ризик виникнення пожеж, що потребує від кожного підвищеної уваги під час поводження з вогнем, вибухо- та пожежонебезпечними речовинами в місцях підготовки, збирання та зберігання нового врожаю, заготівлі грубих кормів, на виробництві, в побуті, місцях масового перебування людей, у зонах відпочинку, лісах, луках, торфовищах.

Шановні співвітчизники! Будьте обережні з вогнем – зберігайте національне багатство України.

Управління державної пожежної охорони МВС України.

Людмила **КОХАНЕЦЬ**, «Голос України»

Уряд шахтарську кашу не заварював. Однак розсьорбувати доводиться йому

***ЯК ВИЙТИ** з критичної ситуації, що склалася у вугільних районах Донбасу, — таку тему окреслили на зустрічі Прем'єр-міністра Павла Лазаренка з депутатами шахтарського краю. Останніми днями ця ситуація ще більше загострилася: подекуди страйкарі заблокували залізницю, паралізували рух автотранспорту, у місцях великого скупчення людей відчувається передгрозова атмосфера. Депутати у виступах не схвалювали масових акцій протесту, але намагалися пояснити прем'єрові і присутнім журналістам їх причини: в окремих районах шахтарі не одержали зарплати ще за лютий, частина шахтобудівників узагалі востаннє бачилася з касирами в грудні минулого року, потерпають і пенсіонери.*

Шахтарські проблеми, звичайно, виникли не сьогодні, напружену ситуацію, підкреслювали промовці, вони прогнозували вже давно. Вона стала наслідком проголошених, але не реалізованих рішень. Крім того, вугільна промисловість, на думку деяких депутатів, стала заложницею обмежених можливостей прийнятого бюджету. І треба погодитися на коригування його окремих статей. Одне слово, шахтарська проблема вимагає невідкладного розв'язання, бо «хто б не заварював кашу, а розсьорбувати доведеться урядові і, насамперед, новопризначеному прем'єрові».

Ця «честь» а ще більше намагання перекласти розв'язання проблем на плечі Кабінету міністрів, помітно роздратували Павла Лазаренка:

—Ви все сказали, крім того, що треба робити. Це загальна розмова, а не відвертість, про яку ми домовлялися перед зустріччю. Уряд шахтарям нічого не винен. Ми повністю фінансуємо галузь із місяця в місяць. Маємо 100 трильйонів паливно-енергетичного фонду, але надходжень до нього жодних.

Прем'єр-міністр підкреслив, що галузь визнана дотаційною: держава фінансує 33–35 доларів США на одну тонну вугілля. За собівартості тонни вугілля, яка становить від 120 до 400 доларів, уряд, аби зберегти робочі місця і підтримати вітчизняного виробника, не йде на закупівлю дешевого польського вугілля. Цього хіба не достатньо? На Донбасі лише 18 шахт, яким не потрібна дотація, а 30 узагалі підлягають закриттю.

Прем'єр говорячи про перші результати урядової перевірки в Донбасі, підкреслив, що давати оцінку страйкові не буде, це зроблять компетентні органи, які нині працюють на місцях. Але він не згодний з твердженням: те, що відбувається в Донецькій області, — провина уряду. Уряд несе відповідальність тільки за те, що не спитав з керівників державних підприємств, як вони розпоряджаються наданими державою коштами.

Павло Лазаренко на закінчення запевнив присутніх, що вихід уже знайдено — кошти на місцях будуть у понеділок, уряд ліквідує загальну заборгованість і вийде в режим проплати останніх двох місяців. Отже, ту напругу, яка сьогодні панує в Донбасі, буде знято. Але встановлять і відповідальність кожного за цей стан справ. Тих, хто спровокував цю ситуацію також знайдуть.

Адже те, що відбувається в Донецьку, безумовно, організована акція. Шахтарів — людей дуже тяжкої праці — на жаль, уже не вперше використовують у подіях, що передбачають єдину мету — розвал економіки України.

Прем'єр запросив усіх зацікавлених разом з ним побувати найближчого вівторка у Донецьку, де буде розставлено всі крапки над «і».

Версія тижня

Володимир **КОРОЛЮК**, «Голос України»

Чим привабливе крісло мера?

«Киевские ведомости» нещодавно повідомили, що Київ заборгував держбюджету 18 трильйонів карбованців.

Але недаремно мовиться: статистика знає все. Днями стали відомі підсумки виконання державного бюджету за першу половину поточного року. Так-от, надходження у київську казну склали понад 280 трильйонів карбованців, а видатки — близько 175 трильйонів. Тобто будь-який читач, хоч трохи знайомий з арифметичними діями, може визначити: за рахунок столиці державна казна поповнилася на 105 трильйонів карбованців лише за перше півріччя.

Словом, Київ не тільки не заборгував, а є своєрідним «донором» державного бюджету. Отож, чи не тут криються істинні причини «полювання» на київського мера? Ще б пак! Державний бюджет, мов охрімову свитину, кроять-латають, а Київ отримує доходи, раціонально їх використовує, прагнучи, аби бажання збігалися з можливостями міської казни. Схоже, цей ситний пиріг багатьом не дає спокою. Тобто ще раз підтверджується думка про те, що крісло мера приваблює насамперед близькістю до реальних коштів і власності, аби дехто міг отримувати незаконні надприбутки.

У номер

● *Донецьк*

Подайте на ... референдум

Чи залишиться на своєму посту мер Дружківки Віктор Бєлий, вирішить загальноміський референдум, який відбудеться 14 липня. Цілком демократичній процедурі ледь не стала на заваді проза життя — відсутність у місцевому бюджеті коштів на такі заходи. Це змусило комісію з проведення референдуму звернутися до керівників підприємств із проханням виділити гроші для підготовки голосування.

● *Крим*

За знаннями — до Туреччини

Це вже стало доброю традицією. Щороку найбільш здібні кримськотатарські діти їдуть на навчання до Туреччини. Сьогодні їх можна зустріти у багатьох вищих та середніх спеціальних учбових закладах дружньої нам країни.

І ось нині асоціація кримськотатарських працівників освіти «Маарифчі», турецька фірма «Чаг Огретім ішлетмелері» і Міністерство освіти Туреччини відібрали ще 50 кримськотатарських дітей для навчання у вищих учбових закладах цієї держави. З напутнім словом до юнаків і дівчат звернувся голова меджлісу кримськотатарського народу Мустафа Джемілєв.

● *Рівне*

«Місто» — для всіх

У древньому Острозі народилася ще одна газета — інформаційний вісник міськради «Місто». Цікаво те, що це єдина в області газета, яку пропонують читачам безплатно — усі витрати взяла на себе міськрада. А кажуть, що безплатний буває лише сир у мишоловці...

● *Чернігів*

Дітям — дитяче, молоді — молодіжне

Розпорядженням голови облдміністрації П. Шаповала обласний театр для дітей та молоді реорганізовано в обласний молодіжний та обласний дитячий театри. Останньому присвоєно ім'я О. Довженка і виділено приміщення кінотеатру на П'яти Кутах.

● *Кіровоград*

Моцартіада по-українськи

Лауреатом престижного міжнародного конкурсу хорового співу «Юрмала-96» став кіровоградський міський камерний хор, яким керує заслужений діяч мистецтв України Юрій Любович. Конкурс, присвячений 240-річчю Моцарта, зібрав 12 хорів з різних країн, але авторитетне журі на чолі з ректором Латвійської консерваторії Імантом Конасом віддало пальму першості кіровоградцям.

Консенсус тижня

Ольга ВІТЕР, «Голос України»

Боротьба зі шкідливими звичками на законодавчому рівні

Отож, баталії навколо рекламного закону позаду. Консенсусу досягнуто. Прийнявши до відома зауваження Президента, Верховна Рада України таки схвалила цей довго очікуваний закон. Але з великими застереженнями. Розробники даного нормативного документа змушені були поступитися перед парламентською Комісією з питань охорони здоров'я материнства і дитинства, яка вимагала відмінити рекламу алкоголю та тютюну, мотивуючи свої ультимативні заяви турботою про здоров'я нації. Проте поступки були половинчасті — в друкованих засобах масової інформації тютюново-алкогольна реклама подаватися може, але... дуже обережно.

—Щоб прийняти Закон «Про рекламу», ми змушені були прислухатися до думки лікарів та внести необхідні зміни, пов'язані з забороною реклами алкоголю та тютюну на українському телебаченні та радіо, — коментує консультант робочої групи розробників проекту Зоя Шарикова.

Згідно з поправками до закону, накладено табу на телерадіоефірну рекламу, рекламу алкогольних та тютюнових виробів на титульних сторінках журналів та газет, така інформація не повинна з'являтися в друкованих молодіжних виданнях та на об'єктах соціально-культурного призначення. Таким чином, держава оголосила своєрідний мораторій на шкідливі звички народу.

Призначення тижня

Пост здав — пост прийняв

У четвер Верховний Головнокомандувач Збройними силами, Президент України Леонід Кучма презентував Колегії Міністерства оборони країни та командувачам видами ЗС нового міністра військового відомства. Згідно з президентським Указом від 11.07.96 р. ним призначено генерал-лейтенанта Олександра Кузьмука, до того командувача Національною гвардією України.

Молодий генерал (1954 р. н.) має авторитет у військових колах і, за словами Леоніда Кучми, зможе навести лад в армії. Коментуючи рокіровку військових міністрів, Президент зазначив, що, на жаль, екс-міністр Валерій Шмаров не зміг справитися з тією роллю, що йому відводилася. І хоча з приводу цього заміщення цивільної особи на військову в силовому міністерстві України можуть бути різні думки, Президент упевнений, що на даному етапі реформування української армії така кадрова політика виправдана та правильна.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

БИЙ СВОЇХ, ЩОБ ЧУЖІ БОЯЛИСЯ?

Скандал тижня

ЗДАЄТЬСЯ, ми, незважаючи на суворі уроки історії, все-таки вперто намагаємося йти своїм шляхом. Принаймні наша держава. Такого висновку доходиш, проаналізувавши скандал, що спалахнув у Києві з приводу роз'яснення, яке надіслала столична державна податкова інспекція щодо зборів у фонд розвитку паливно-енергетичного комплексу.

З нього видно, що до роздрібної торгівлі віднині належить також і реалізація бензину та дизельного пального. А якщо так, то фірми, які мають у Києві мережу автозаправних станцій, автоматично стають платниками відрахувань, що становить 15 відсотків від вартості обсягу реалізації бензину та дизельного пального незалежно від форм розрахунків. У тому числі й від заздалегідь придбаних за безготівковим рахунком талонів.

Не будемо зараз говорити про правовий аспект цієї справи. Проте слід зауважити, що перелік вчинених порушень законодавства займає три машинописні сторінки. А якщо коротко, то картина виходить така: підприємства малого бізнесу, якими і є АЗС, мають сплачувати 15 відсотків податків не з валового доходу, а з обороту, ба, навіть з талонів, тобто після сплати усіх мислимих податків, з фірм стягується ще один, і суттєвий, податок. Рішення Київської державної податкової інспекції було розіслане без будь-яких попереджень, та ще й вона стягнула увесь податок за 7 місяців одночасно, як кажуть, «заднім числом», що й узагалі вже ні в які ворота не лізе. Підприємства й отямитись не встигли, як переважна більшість з них опинилася на грані банкрутства.

Так, безсумнівно, торгівля бензином — вигідний бізнес. Тому його так швидко й опанував приватний капітал. Нині у Києві понад 300 приватних автозаправних станцій, на яких заробляють собі на хліб з маслом чимало людей.

Що в тому поганого? А хто таки думає, що тут щось «не те», то хай згадає недалекі часи, коли АЗС були державні і черги до них розтягувалися на кілька кілометрів.

Держава розв'язала проблему, віддавши цю частину сервісу в приватні руки. І та сама держава нині намагається якнайтугіше затягнути зашморг на шиї малого бізнесу, який так палко декларує у своїх законах.

Учора до редакції прийшла делегація оргкомітету асоціації підприємств нафтопродуктів і забезпечення ними з рішенням зборів:

15 липня автозаправки Києва працювати не будуть. Так наші малі бізнесмени виявляють свій протест. За що щиро вибачаються перед клієнтами.

Але насправді мені здалося, що їм дуже не хочеться влаштовувати собі додатковий вихідний, який поставить на «прикол» машини і законодавців, і податкових інспекторів, і автомобілі «Швидкої допомоги» та пожежної охорони.

До понеділка ще є час у всіх. Щоб подумати.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Папуаси пам'ятають. А ми?

Виставка тижня

НИНІШНІЙ рік за рішенням ЮНЕСКО проголошено роком Миколи Миклухо-Маклая. 17 липня виповнюється 150 років зі дня народження видатного вченого, автора понад 160 праць з етнографії та антропології народів Нової Гвінеї, географії та зоології. У столичному Зоологічному музеї відкрито виставку, присвячену цій даті.

Сьогодні документально доведено українське походження Миколи Миклухо-Маклая. Його прадід був запорізький козак, котрий 1774 року відзначився під час взяття Очакова за часів Російсько-турецької війни, отримав шляхетство і маєток у Чернігівській губернії Стародубського повіту. Чотири рази мореплавець вирушав у експедиції до берегів Нової Гвінеї, де вивчав життя та побут незвіданої землі та загадкового народу папуасів. Там, на південному континенті, він одружився, нині в Австралії живуть його правнуки. До вшанування пам'яті вченого на Австралійському континенті величезної праці докладає українська громада.

—На жаль, в Україні про 150-річчя Миклухо-Маклая майже забули, — каже директор музею професор Микола Щербак. — На невеличкій виставці, організовані лише ентузіазмом Дмитра Кравціва з Австралії, тамошнього українського часопису «Вільна думка» та групи громадськості Києва, ювілейні заходи обмежуються. Тоді як у Росії та Австралії широко відзначають цю дату.

Пан Кравців, котрий протягом кількох років збирав матеріали про видатного земляка, за власний кошт привіз до Києва експонати, з якими кияни протягом десяти днів можуть ознайомитися в Зоологічному музеї.

УКРАЇНА Серія РК
ПРИВАТИЗАЦІЙНИЙ МАЙНОВИЙ СЕРТИФІК

Віктор СКРИПНИК, «Голос України»

Отримаєш сертифікат — потрапиш на концерт

Тиждень тижня

Тиждень приватизації відбувся на Вінниччині. Кожен, хто протягом цього часу отримав свій приватизаційний сертифікат, міг узяти участь у речовій лотереї. Сертифікат також слугував перепусткою на концерт майстрів естради, а найменшим громадянам давав право безкоштовно користуватися атракціонами центрального парку культури і відпочинку обласного центру.

Незважаючи на всі старання представників регіонального відділення центру сертифікатних аукціонів (саме вони вирішили таким чином розбудити земляків), тільки 71 відсоток вінничан отримали свій документ на право власності. В області нема жодного району, де б могли сказати: «У нас уже всі стали власниками сертифікатів». До речі, переважної більшості цінні папери так і залишилися на руках: тільки кожен третій вклав їх у реальну справу.

Будуть шукати стрілочника? А може, краще ремонтувати...

Аварія тижня

У районі Вознесенська Миколаївської області в результаті сходу з рейок цистерн з рідким аміаком в атмосферу потрапило близько 400 тонн аміаку.

Це призвело до отруєння та госпіталізації 15 чоловік, 5 з них перебувають у важкому стані. З зони можливого отруєння відселено 23 сім'ї.

У ході ремонтно-відновлювальних робіт 8 цистерн з аміаком відправлено на станцію Олександрівка, 2 вагони з мінеральними добривами — на станцію Мартинівська.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в республіканському штабі цивільної оборони, цистерни з аміаком буде обстежено представниками газорятувальної служби припортового заводу Одеси, Знам'янського відділення Одеської залізниці та заводу-відправника. Організовано охорону цистерн.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Верховна Рада України від імені Українського народу — громадян України всіх національностей,

виражаючи суверенну волю народу,

спираючись на багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українською нацією, усім Українським народом права на самовизначення,

дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя,

піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України,

прагнучи розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу,

усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та прийдешніми поколіннями,

керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням,

приймає цю Конституцію — Основний Закон України.

РОЗДІЛ І
ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Стаття 1. Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Стаття 2. Суверенітет України поширюється на всю її територію.

Україна є унітарною державою.

Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною.

Стаття 3. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Стаття 4. В Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом.

Стаття 5. Україна є республікою.

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.

Ніхто не може узурпувати державну владу.

Стаття 6. Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Стаття 7. В Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування.

Стаття 8. В Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Стаття 9. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України.

Стаття 10. Державною мовою в Україні є українська мова.

Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України.

Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування.

Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом.

Стаття 11. Держава сприяє консолідації та розвиткові української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвиткові етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України.

Стаття 12. Україна дбає про задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами держави.

Стаття 13. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією.

Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.

Власність зобов'язує. Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

Стаття 14. Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону.

Стаття 15. Суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності.

Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова.

Цензура заборонена.

Держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами України.

Стаття 16. Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи — катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.

Стаття 17. Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України.

Забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом.

Збройні Сили України та інші військові формування ніким не можуть бути використані для обмеження прав і свобод громадян або з метою повалення конституційного ладу, усунення органів влади чи перешкоджання їх діяльності.

Держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей.

На території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом. На території України не допускається розташування іноземних військових баз.

Стаття 18. Зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права.

Стаття 19. Правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Стаття 20. Державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України.

Державний Прапор України — стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів. Великий Державний Герб України встановлюється з урахуванням малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Головним елементом великого Державного Герба України є Знак Княжої Держави Володимира Великого (малий Державний Герб України).

Державний Гімн України — національний гімн на музику М. Вербицького із словами, затвердженими законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Опис державних символів України та порядок їх використання встановлюються законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Столицею України є місто Київ.

РОЗДІЛ II
ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Стаття 21. Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.

Стаття 22. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними.

Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані.

При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Стаття 23. Кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

Стаття 24. Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

Стаття 25. Громадянин України не може бути позбавлений громадянства і права змінити громадянство.

Громадянин України не може бути вигнаний за межі України або виданий іншій державі.

Україна гарантує піклування та захист своїм громадянам, які перебувають за її межами.

Стаття 26. Іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, — за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

Іноземцям та особам без громадянства може бути надано притулок у порядку, встановленому законом.

Стаття 27. Кожна людина має невід'ємне право на життя.

Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави — захищати життя людини.

Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань.

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідам.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його перепинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту

(Продовження на 6—7-й стор.).

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

(Початок на 5-й стор.).

затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 30. Кожному гарантується недоторканність житла. Не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду.

У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, можливий інший, встановлений законом, порядок проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду і обшуку.

Стаття 31. Кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Винятки можуть бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігти злочинові чи з'ясувати істину під час розслідування кримінальної справи, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо.

Стаття 32. Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею.

Кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації.

Стаття 33. Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом. Громадянин України не може бути позбавлений права в будь-який час повернутися в Україну.

Стаття 34. Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.

Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб — на свій вибір.

Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Стаття 35. Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність.

Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа — від церкви. Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова.

Ніхто не може бути увільнений від своїх обов'язків перед державою або відмовитися від виконання законів за мотивами релігійних переконань. У разі якщо виконання військового обов'язку суперечить релігійним переконанням громадянина, виконання цього обов'язку має бути замінене альтернативною (невійськовою) службою.

Стаття 36. Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

Політичні партії в Україні сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах. Членами політичних партій можуть бути лише громадяни України. Обмеження щодо членства у політичних партіях встановлюються виключно цією Конституцією і законами України.

Громадяни мають право на участь у професійних спілках з метою захисту своїх трудових і соціально-економічних прав та інтересів. Професійні спілки є громадськими організаціями, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності. Професійні спілки утворюються без попереднього дозволу на основі вільного вибору їх членів. Усі професійні спілки мають рівні права. Обмеження щодо членства у професійних спілках встановлюються виключно цією Конституцією і законами України.

Ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій.

Усі об'єднання громадян рівні перед законом.

Стаття 37. Утворення і діяльність політичних партій та громадських організацій, програмні цілі або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, забороняються.

Політичні партії та громадські організації не можуть мати воєнізованих формувань.

Не допускається створення і діяльність організаційних структур політичних партій в органах виконавчої та судової влади і виконавчих органах місцевого самоврядування, військових формуваннях, а також на державних підприємствах, у навчальних закладах та інших державних установах і організаціях.

Заборона діяльності об'єднань громадян здійснюється лише в судовому порядку.

Стаття 38. Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування.

Стаття 39. Громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування.

Обмеження щодо реалізації цього права може встановлюватися судом відповідно до закону і лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку — з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

Стаття 40. Усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обгрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

Стаття 41. Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом.

Громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної власності відповідно до закону.

Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності.

Право приватної власності є непорушним.

Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості.

Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом. Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі.

Стаття 42. Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом.

Підприємницька діяльність депутатів, посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування обмежується законом.

Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.

Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів.

Стаття 43. Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб.

Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна (невійськова) служба, а також робота чи служба, яка виконується особою за вироком чи іншим рішенням суду або відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан.

Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом.

Використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах забороняється.

Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення.

Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

Стаття 44. Ті, хто працює, мають право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів.

Порядок здійснення права на страйк встановлюється законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей.

Ніхто не може бути примушений до участі або до неучасті у страйку.

Заборона страйку можлива лише на підставі закону.

Стаття 45. Кожен, хто працює, має право на відпочинок.

Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки, встановленням скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час.

Максимальна тривалість робочого часу, мінімальна тривалість відпочинку та оплачуваної щорічної відпустки, вихідні та святкові дні, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.

Стаття 46. Громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними.

Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Стаття 47. Кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду.

Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону.

Ніхто не може бути примусово позбавлений житла інакше як на підставі закону за рішенням суду.

Стаття 48. Кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло.

Стаття 49. Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена.

Держава сприяє розвиткові лікувальних закладів усіх форм власності.

Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя.

Стаття 50. Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

Стаття 51. Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка.

Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї.

Батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття.

Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків.

Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

Стаття 52. Діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним.

Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом.

Утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу. Держава заохочує і підтримує благодійницьку діяльність щодо дітей.

Стаття 53. Кожен має право на освіту.

Повна загальна середня освіта є обов'язковою.

Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі.

Громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства.

Стаття 54. Громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності.

Кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом.

Держава сприяє розвиткові науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством.

Культурна спадщина охороняється законом.

Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність, вживає заходів для повернення в Україну культурних цінностей народу, які знаходяться за її межами.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 57. Кожному гарантується право знати свої права і обов'язки.

Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом.

Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, є нечинними.

Стаття 58. Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Ніхто не може відповідати за діяння, які на час їх вчинення не визнавалися законом як правопорушення.

Стаття 59. Кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура.

Стаття 60. Ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази.

За віддання і виконання явно злочинного розпорядження чи наказу настає юридична відповідальність.

Стаття 61. Ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення.

Юридична відповідальність особи має індивідуальний характер.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом. Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Стаття 64. Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції.

Стаття 65. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України.

Громадяни відбувають військову службу відповідно до закону.

Стаття 66. Кожен зобов'язаний не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки.

Стаття 67. Кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Усі громадяни щорічно подають до податкових інспекцій за місцем проживання декларації про свій майновий стан та доходи за минулий рік у порядку, встановленому законом.

Стаття 68. Кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності.

РОЗДІЛ III ВИБОРИ. РЕФЕРЕНДУМ

Стаття 69. Народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії.

Стаття 70. Право голосу на виборах і референдумах мають громадяни України, які досягли на день їх проведення вісімнадцяти років.

Не мають права голосу громадяни, яких визнано судом недієздатними.

Стаття 71. Вибори до органів державної влади та органів місцевого самоврядування є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Виборцям гарантується вільне волевиявлення.

Стаття 72. Всеукраїнський референдум призначається Верховною Радою України або Президентом України відповідно до їхніх повноважень, встановлених цією Конституцією.

Всеукраїнський референдум проголошується за народною ініціативою на вимогу не менш як трьох мільйонів громадян України, які мають право голосу, за умови, що підписи щодо призначення референдуму зібрано не менш як у двох третинах областей і не менш як по сто тисяч підписів у кожній області.

Стаття 73. Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України.

Стаття 74. Референдум не допускається щодо законопроектів з питань податків, бюджету та амністії.

РОЗДІЛ IV ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Стаття 75. Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент — Верховна Рада України.

Стаття 76. Конституційний склад Верховної Ради України — чотириста п'ятдесят народних депутатів України, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на чотири роки.

Народним депутатом України може бути громадянин України, який на день виборів досяг двадцяти одного року, має право голосу і проживає в Україні протягом останніх п'яти років.

Не може бути обраним до Верховної Ради України громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку.

Повноваження народних депутатів України визначаються Конституцією та законами України.

Стаття 77. Чергові вибори до Верховної Ради України відбуваються в останню неділю березня четвертого року повноважень Верховної Ради України.

Позачергові вибори до Верховної Ради України призначаються Президентом України і проводяться в період шістдесяти днів з дня опублікування рішення про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.

Порядок проведення виборів народних депутатів України встановлюється законом.

Стаття 78. Народні депутати України здійснюють свої повноваження на постійній основі.

Народні депутати України не можуть мати іншого представницького мандата чи бути на державній службі.

Вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності встановлюються законом.

Стаття 79. Перед вступом на посаду народні депутати України складають перед Верховною Радою України таку присягу: «Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників».

Присягу зачитує найстарший за віком народний депутат України перед відкриттям першої сесії новообраної Верховної Ради України, після чого депутати скріплюють присягу своїми підписами під її текстом.

Відмова скласти присягу має наслідком втрату депутатського мандата.

Повноваження народних депутатів України починаються з моменту складення присяги.

Стаття 80. Народним депутатам України гарантується депутатська недоторканність.

Народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

Народні депутати України не можуть бути без згоди Верховної Ради України притягнені до кримінальної відповідальності, затримані чи заарештовані.

Стаття 81. Повноваження народних депутатів України припиняються одночасно з припиненням повноважень Верховної Ради України.

Повноваження народного депутата України припиняються достроково у разі:

1) складення повноважень за його особистою заявою;

2) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

3) визнання його судом недієздатним або безвісно відсутнім;

4) припинення його громадянства або виїзду на постійне проживання за межі України;

5) смерті.

Рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата України приймається більшістю від конституційного складу Верховної Ради України.

У разі невиконання вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності повноваження народного депутата України припиняються достроково на підставі закону за рішенням суду.

Стаття 82. Верховна Рада України працює сесійно.

Верховна Рада України є повноважною за умови обрання не менш як двох третин від її конституційного складу.

Верховна Рада України збирається на першу сесію не пізніше ніж на тридцятий день після офіційного оголошення результатів виборів.

Перше засідання Верховної Ради України відкриває найстарший за віком народний депутат України.

Порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та законом про регламент Верховної Ради України.

Стаття 83. Чергові сесії Верховної Ради України починаються першого вівторка лютого і першого вівторка вересня кожного року.

Позачергові сесії Верховної Ради України, із зазначенням порядку денного, скликаються Головою Верховної Ради України на вимогу не менш як третини народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України або на вимогу Президента України.

У разі введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні Верховна Рада України збирається у дводенний строк без скликання.

(Продовження на 8—9-й стор.).

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

(Початок на 5—7-й стор.).

У разі закінчення строку повноважень Верховної Ради України під час дії воєнного чи надзвичайного стану її повноваження продовжуються до дня першого засідання першої сесії Верховної Ради України, обраної після скасування воєнного чи надзвичайного стану.

Стаття 84. Засідання Верховної Ради України проводяться відкрито. Закрите засідання проводиться за рішенням більшості від конституційного складу Верховної Ради України.

Рішення Верховної Ради України приймаються виключно на її пленарних засіданнях шляхом голосування.

Голосування на засіданнях Верховної Ради України здійснюється народним депутатом України особисто.

Стаття 85. До повноважень Верховної Ради України належить:

1) внесення змін до Конституції України в межах і порядку, передбачених розділом XIII цієї Конституції;

2) призначення всеукраїнського референдуму з питань, визначених статтею 73 цієї Конституції;

3) прийняття законів;

4) затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього; контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання;

5) визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики;

6) затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля;

7) призначення виборів Президента України у строки, передбачені цією Конституцією;

8) заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України;

9) оголошення за поданням Президента України стану війни і укладення миру, схвалення рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України;

10) усунення Президента України з поста в порядку особливої процедури (імпічменту), встановленому статтею 111 цієї Конституції;

11) розгляд і прийняття рішення щодо схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України;

12) надання згоди на призначення Президентом України Прем'єр-міністра України;

13) здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України відповідно до цієї Конституції;

14) затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням;

15) призначення чи обрання на посади, звільнення з посад, надання згоди на призначення і звільнення з посад осіб у випадках, передбачених цією Конституцією;

16) призначення на посади та звільнення з посад Голови та інших членів Рахункової палати;

17) призначення на посаду та звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; заслуховування його щорічних доповідей про стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні;

18) призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України за поданням Президента України;

19) призначення та звільнення половини складу Ради Національного банку України;

20) призначення половини складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення;

21) призначення на посаду та припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії за поданням Президента України;

22) затвердження загальної структури, чисельності, визначення функцій Збройних Сил України, Служби безпеки України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також Міністерства внутрішніх справ України;

23) схвалення рішення про надання військової допомоги іншим державам, про направлення підрозділів Збройних Сил України до іншої держави чи про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України;

24) надання згоди на призначення на посади та звільнення з посад Президентом України Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України;

25) надання згоди на призначення Президентом України на посаду Генерального прокурора України; висловлення недовіри Генеральному прокуророві України, що має наслідком його відставку з посади;

26) призначення третини складу Конституційного Суду України;

27) обрання суддів безстроково;

28) дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим за наявності висновку Конституційного Суду України про порушення нею Конституції України або законів України; призначення позачергових виборів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

29) утворення і ліквідація районів, встановлення і зміна меж районів і міст, віднесення населених пунктів до категорії міст, найменування і перейменування населених пунктів і районів;

30) призначення чергових та позачергових виборів до органів місцевого самоврядування;

31) затвердження протягом двох днів з моменту звернення Президента України указів про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації;

32) надання у встановлений законом строк згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсація міжнародних договорів України;

33) здійснення парламентського контролю у межах, визначених цією Конституцією;

34) прийняття рішення про направлення запиту до Президента України на вимогу народного депутата України, групи народних депутатів чи комітету Верховної Ради України, попередньо підтриману не менш як однією третиною від конституційного складу Верховної Ради України;

35) призначення на посаду та звільнення з посади керівника апарату Верховної Ради України; затвердження кошторису Верховної Ради України та структури її апарату;

36) затвердження переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації; визначення правових засад вилучення об'єктів права приватної власності.

Верховна Рада України здійснює інші повноваження, які відповідно до Конституції України віднесені до її відання.

Стаття 86. Народний депутат України має право на сесії Верховної Ради України звернутися із запитом до органів Верховної Ради України, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності.

Керівники органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій зобов'язані повідомити народного депутата України про результати розгляду його запиту.

Стаття 87. Верховна Рада України за пропозицією не менш як однієї третини народних депутатів України від її конституційного складу може розглянути питання про відповідальність Кабінету Міністрів України та прийняти резолюцію недовіри Кабінетові Міністрів України більшістю від конституційного складу Верховної Ради України.

Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України не може розглядатися Верховною Радою України більше одного разу протягом однієї чергової сесії, а також протягом року після схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

Стаття 88. Верховна Рада України обирає зі свого складу Голову Верховної Ради України, Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України та відкликає їх.

Голова Верховної Ради України:

1) веде засідання Верховної Ради України;

2) організовує підготовку питань до розгляду на засіданнях Верховної Ради України;

3) підписує акти, прийняті Верховною Радою України;

4) представляє Верховну Раду України у зносинах з іншими органами державної влади України та органами влади інших держав;

5) організовує роботу апарату Верховної Ради України. Голова Верховної Ради України здійснює повноваження, передбачені цією Конституцією, у порядку, встановленому законом про регламент Верховної Ради України.

Стаття 89. Верховна Рада України затверджує перелік комітетів Верховної Ради України, обирає голів цих комітетів.

Комітети Верховної Ради України здійснюють законопроектну роботу, готують і попередньо розглядають питання, віднесені до повноважень Верховної Ради України.

Верховна Рада України у межах своїх повноважень може створювати тимчасові спеціальні комісії для підготовки і попереднього розгляду питань.

Верховна Рада України для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, створює тимчасові слідчі комісії, якщо за це проголосувала не менш як одна третина від конституційного складу Верховної Ради України.

Висновки і пропозиції тимчасових слідчих комісій не є вирішальними для слідства і суду.

Організація і порядок діяльності комітетів Верховної Ради України, її тимчасових спеціальних і тимчасових слідчих комісій встановлюються законом.

Стаття 90. Повноваження Верховної Ради України припиняються у день відкриття першого засідання Верховної Ради України нового скликання.

Президент України може достроково припинити повноваження Верховної Ради України, якщо протягом тридцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися.

Повноваження Верховної Ради України, що обрана на позачергових виборах, проведених після дострокового припинення Президентом України повноважень Верховної Ради України попереднього скликання, не можуть бути припинені протягом одного року з дня її обрання.

Повноваження Верховної Ради України не можуть бути достроково припинені в останні шість місяців строку повноважень Президента України.

Стаття 91. Верховна Рада України приймає закони, постанови та інші акти більшістю від її конституційного складу, крім випадків, передбачених цією Конституцією.

Стаття 92. Виключно законами України визначаються:

1) права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина;

2) громадянство, правосуб'єктність громадян, статус іноземців та осіб без громадянства;

3) права корінних народів і національних меншин;

4) порядок застосування мов;

5) засади використання природних ресурсів, виключної (морської) економічної зони, континентального шельфу, освоєння космічного простору, організації та експлуатації енергосистем, транспорту і зв'язку;

6) основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення; засади регулювання праці і зайнятості, шлюбу, сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства; виховання, освіти, культури і охорони здоров'я; екологічної безпеки;

7) правовий режим власності;

8) правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання;

9) засади зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності, митної справи;

10) засади регулювання демографічних та міграційних процесів;

11) засади утворення і діяльності політичних партій, інших об'єднань громадян, засобів масової інформації;

12) організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби, організації державної статистики та інформатики;

13) територіальний устрій України;

14) судоустрій, судочинство, статус суддів, засади судової експертизи, організація і діяльність прокуратури, органів дізнання і слідства, нотаріату, органів і установ виконання покарань; основи організації та діяльності адвокатури;

15) засади місцевого самоврядування;

16) статус столиці України; спеціальний статус інших міст;

17) основи національної безпеки, організації Збройних Сил України і забезпечення громадського порядку;

18) правовий режим державного кордону;

19) правовий режим воєнного і надзвичайного стану, зон надзвичайної екологічної ситуації;

20) організація і порядок проведення виборів і референдумів;

21) організація і порядок діяльності Верховної Ради України, статус народних депутатів України;

22) засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них.

Виключно законами України встановлюються:

1) Державний бюджет України і бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори; засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків; статус національної валюти, а також статус іноземних валют на території України; порядок утворення і погашення державного внутрішнього і зовнішнього боргу; порядок випуску та обігу державних цінних паперів, їх види і типи;

2) порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав; порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України;

3) одиниці ваги, міри і часу; порядок встановлення державних стандартів;

4) порядок використання і захисту державних символів;

5) державні нагороди;

6) військові звання, дипломатичні ранги та інші спеціальні звання;

7) державні свята;

8) порядок утворення і функціонування вільних та інших спеціальних зон, що мають економічний чи міграційний режим, відмінний від загального.

Законом України оголошується амністія.

Стаття 93. Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України, Кабінету Міністрів України і Національному банку України.

Законопроекти, визначені Президентом України як невідкладні, розглядаються Верховною Радою України позачергово.

Стаття 94. Закон підписує Голова Верховної Ради України і невідкладно направляє його Президентові України.

Президент України протягом п'ятнадцяти днів після отримання закону підписує його, беручи до виконання, та офіційно оприлюднює його або повертає закон зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України для повторного розгляду.

У разі якщо Президент України протягом встановленого строку не повернув закон для повторного розгляду, закон вважається схваленим Президентом України і має бути підписаний та офіційно оприлюднений.

Якщо під час повторного розгляду закон буде знову прийнятий Верховною Радою України не менш як двома третинами від її конституційного складу, Президент України зобов'язаний його підписати та офіційно оприлюднити протягом десяти днів.

Закон набирає чинності через десять днів з дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його опублікування.

Стаття 95. Бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами.

Виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків.

Держава прагне до збалансованості бюджету України.

Регулярні звіти про доходи і видатки Державного бюджету України мають бути оприлюднені.

Стаття 96. Державний бюджет України затверджується щорічно Верховною Радою України на період з 1 січня по 31 грудня, а за особливих обставин — на інший період.

Кабінет Міністрів України не пізніше 15 вересня кожного року подає до Верховної Ради України проект закону про Державний бюджет України на наступний рік. Разом із проектом закону подається доповідь про хід виконання Державного бюджету України поточного року.

Стаття 97. Кабінет Міністрів України відповідно до закону подає до Верховної Ради України звіт про виконання Державного бюджету України.

Поданий звіт має бути оприлюднений.

Стаття 98. Контроль за використанням коштів Державного бюджету України від імені Верховної Ради України здійснює Рахункова палата.

Стаття 99. Грошовою одиницею України є гривня. Забезпечення стабільності грошової одиниці є основною функцією центрального банку держави — Національного банку України.

Стаття 100. Рада Національного банку України розробляє основні засади грошово-кредитної політики та здійснює контроль за її проведенням.

Правовий статус Ради Національного банку України визначається законом.

Стаття 101. Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

РОЗДІЛ V
ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Стаття 102. Президент України є главою держави і виступає від її імені.

Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина.

Стаття 103. Президент України обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років.

Президентом України може бути обраний громадянин України, який досяг тридцяти п'яти років, має право голосу, проживає в Україні протягом десяти останніх перед днем виборів років та володіє державною мовою.

Одна й та сама особа не може бути Президентом України більше ніж два строки підряд.

Президент України не може мати іншого представницького мандата, обіймати посаду в органах державної влади або в об'єднаннях громадян, а також займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю чи входити до складу керівного органу або наглядової ради підприємства, що має на меті одержання прибутку.

Чергові вибори Президента України проводяться в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень Президента України. У разі дострокового припинення повноважень Президента України вибори Президента України проводяться в період дев'яноста днів з дня припинення повноважень.

Порядок проведення виборів Президента України встановлюється законом.

Стаття 104. Новообраний Президент України вступає на пост не пізніше ніж через тридцять днів після офіційного оголошення результатів виборів, з моменту складення присяги народові на урочистому засіданні Верховної Ради України.

Приведення Президента України до присяги здійснює Голова Конституційного Суду України.

Президент України складає таку присягу:

«Я, (ім'я та прізвище), волею народу обраний Президентом України, заступаючи на цей високий пост, урочисто присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу, обстоювати права і свободи громадян, додержуватися Конституції України і законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників, підносити авторитет України у світі.».

Президент України, обраний на позачергових виборах, складає присягу у п'ятиденний строк після офіційного оголошення результатів виборів.

Стаття 105. Президент України користується правом недоторканності на час виконання повноважень.

За посягання на честь і гідність Президента України винні особи притягаються до відповідальності на підставі закону.

Звання Президента України охороняється законом і зберігається за ним довічно, якщо тільки Президент України не був усунений з поста в порядку імпічменту.

Стаття 106. Президент України:

1) забезпечує державну незалежність, національну безпеку і правонаступництво держави;

2) звертається з посланнями до народу та із щорічними і позачерговими посланнями до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України;

3) представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнародні договори України;

4) приймає рішення про визнання іноземних держав;

5) призначає та звільняє глав дипломатичних представництв України в інших державах і при міжнародних організаціях; приймає вірчі і відкличні грамоти дипломатичних представників іноземних держав;

6) призначає всеукраїнський референдум щодо змін Конституції України відповідно до статті 156 цієї Конституції, проголошує всеукраїнський референдум за народною ініціативою;

7) призначає позачергові вибори до Верховної Ради України у строки, встановлені цією Конституцією;

8) припиняє повноваження Верховної Ради України, якщо протягом тридцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися;

9) призначає за згодою Верховної Ради України Прем'єр-міністра України; припиняє повноваження Прем'єр-міністра України та приймає рішення про його відставку;

10) призначає за поданням Прем'єр-міністра України членів Кабінету Міністрів України, керівників інших центральних органів виконавчої влади, а також голів місцевих державних адміністрацій та припиняє їхні повноваження на цих посадах;

11) призначає за згодою Верховної Ради України на посаду Генерального прокурора України та звільняє його з посади;

12) призначає половину складу Ради Національного банку України;

13) призначає половину складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення;

14) призначає на посади та звільняє з посад за згодою Верховної Ради України Голову Антимонопольного комітету України, Голову Фонду державного майна України, Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України;

15) утворює, реорганізовує та ліквідовує за поданням Прем'єр-міністра України міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, діючи в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади;

16) скасовує акти Кабінету Міністрів України та акти Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

17) є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України; призначає на посади та звільняє з посад вище командування Збройних Сил України, інших військових формувань; здійснює керівництво у сферах національної безпеки та оборони держави;

18) очолює Раду національної безпеки і оборони України;

19) вносить до Верховної Ради України подання про оголошення стану війни та приймає рішення про використання Збройних Сил України у разі збройної агресії проти України;

20) приймає відповідно до закону рішення про загальну або часткову мобілізацію та введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях у разі загрози нападу, небезпеки державній незалежності України;

21) приймає у разі необхідності рішення про введення в Україні або в окремих її місцевостях надзвичайного стану, а також оголошує у разі необхідності окремі місцевості України зонами надзвичайної екологічної ситуації — з наступним затвердженням цих рішень Верховною Радою України;

22) призначає третину складу Конституційного Суду України;

23) утворює суди у визначеному законом порядку;

24) присвоює вищі військові звання, вищі дипломатичні ранги та інші вищі спеціальні звання і класні чини;

25) нагороджує державними нагородами; встановлює президентські відзнаки та нагороджує ними;

26) приймає рішення про прийняття до громадянства України та припинення громадянства України, про надання притулку в Україні;

27) здійснює помилування;

28) створює у межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України, для здійснення своїх повноважень консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби;

29) підписує закони, прийняті Верховною Радою України;

30) має право вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів із наступним поверненням їх на повторний розгляд Верховної Ради України;

31) здійснює інші повноваження, визначені Конституцією України.

Президент України не може передавати свої повноваження іншим особам або органам.

Президент України на основі та на виконання Конституції і законів України видає укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України.

Акти Президента України, видані в межах повноважень, передбачених пунктами 3, 4, 5, 8, 10, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 24 цієї статті, скріплюються підписами Прем'єр-міністра України і міністра, відповідального за акт та його виконання.

Стаття 107. Рада національної безпеки і оборони України є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України.

Рада національної безпеки і оборони України координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони.

Головою Ради національної безпеки і оборони України є Президент України.

Персональний склад Ради національної безпеки і оборони України формує Президент України.

До складу Ради національної безпеки і оборони України за посадою входять Прем'єр-міністр України, Міністр оборони України, Голова Служби безпеки України, Міністр внутрішніх справ України, Міністр закордонних справ України.

У засіданнях Ради національної безпеки і оборони України може брати участь Голова Верховної Ради України.

Рішення Ради національної безпеки і оборони України вводяться в дію указами Президента України.

Компетенція та функції Ради національної безпеки і оборони України визначаються законом.

Стаття 108. Президент України виконує свої повноваження до вступу на пост новообраного Президента України.

Повноваження Президента України припиняються достроково у разі:

1) відставки;

2) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;

3) усунення з поста в порядку імпічменту;

4) смерті.

Стаття 109. Відставка Президента України набуває чинності з моменту проголошення ним особисто заяви про відставку на засіданні Верховної Ради України.

Стаття 110. Неможливість виконання Президентом України своїх повноважень за станом здоров'я має бути встановлена на засіданні Верховної Ради України і підтверджена рішенням, прийнятим більшістю від її конституційного складу на підставі письмового подання Верховного Суду України — за зверненням Верховної Ради України, і медичного висновку.

Стаття 111. Президент України може бути усунений з поста Верховною Радою України в порядку імпічменту у разі вчинення ним державної зради або іншого злочину.

Питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту ініціюється більшістю від конституційного складу Верховної Ради України.

Для проведення розслідування Верховна Рада України створює спеціальну тимчасову слідчу комісію, до складу якої включаються спеціальний прокурор і спеціальні слідчі.

Висновки і пропозиції тимчасової слідчої комісії розглядаються на засіданні Верховної Ради України.

За наявності підстав Верховна Рада України не менш як двома третинами від її конституційного складу приймає рішення про звинувачення Президента України.

(Продовження на 10—11-й стор.).

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

(Початок на 5—9-й стор.).

Рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту приймається Верховною Радою України не менш як трьома четвертими від її конституційного складу після перевірки справи Конституційним Судом України і отримання його висновку щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент та отримання висновку Верховного Суду України про те, що діяння, в яких звинувачується Президент України, містять ознаки державної зради або іншого злочину.

Стаття 112. У разі дострокового припинення повноважень Президента України відповідно до статей 108, 109, 110, 111 цієї Конституції виконання обов'язків Президента України на період до обрання і вступу на пост нового Президента України покладається на Прем'єр-міністра України. Прем'єр-міністр України в період виконання ним обов'язків Президента України не може здійснювати повноваження, передбачені пунктами 2, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 22, 25, 27 статті 106 Конституції України.

РОЗДІЛ VI КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ. ІНШІ ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Стаття 113. Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади.

Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України та підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених у статтях 85, 87 Конституції України.

Кабінет Міністрів України у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, актами Президента України.

Стаття 114. До складу Кабінету Міністрів України входять Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр, три віце-прем'єр-міністри, міністри. Прем'єр-міністр України призначається Президентом України за згодою більше ніж половини від конституційного складу Верховної Ради України. Персональний склад Кабінету Міністрів України призначається Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України.

Прем'єр-міністр України керує роботою Кабінету Міністрів України, спрямовує її на виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої Верховною Радою України.

Прем'єр-міністр України входить із поданням до Президента України про утворення, реорганізацію та ліквідацію міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, в межах коштів, передбачених Державним бюджетом України на утримання цих органів.

Стаття 115. Кабінет Міністрів України складає повноваження перед новообраним Президентом України.

Прем'єр-міністр України, інші члени Кабінету Міністрів України мають право заявити Президентові України про свою відставку.

Відставка Прем'єр-міністра України має наслідком відставку всього складу Кабінету Міністрів України.

Прийняття Верховною Радою України резолюції недовіри Кабінетові Міністрів України має наслідком відставку Кабінету Міністрів України.

Кабінет Міністрів України, відставку якого прийнято Президентом України, за його дорученням продовжує виконувати свої повноваження до початку роботи новосформованого Кабінету Міністрів України, але не довше ніж шістдесят днів. Прем'єр-міністр України зобов'язаний подати Президентові України заяву про відставку Кабінету Міністрів України за рішенням Президента України чи у зв'язку з прийняттям Верховною Радою України резолюції недовіри.

Стаття 116. Кабінет Міністрів України:

1) забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Конституції і законів України, актів Президента України;

2) вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина;

3) забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування;

4) розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України;

5) забезпечує рівні умови розвитку всіх форм власності; здійснює управління об'єктами державної власності відповідно до закону;

6) розробляє проект закону про Державний бюджет України і забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, подає Верховній Раді України звіт про його виконання;

7) здійснює заходи щодо забезпечення обороноздатності і національної безпеки України, громадського порядку, боротьби зі злочинністю;

8) організовує і забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, митної справи;

9) спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади;

10) виконує інші функції, визначені Конституцією та законами України, актами Президента України.

Стаття 117. Кабінет Міністрів України в межах своєї компетенції видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання.

Акти Кабінету Міністрів України підписує Прем'єр-міністр України.

Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади підлягають реєстрації в порядку, встановленому законом.

Стаття 118. Виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації.

Особливості здійснення виконавчої влади у містах Києві та Севастополі визначаються окремими законами України.

Склад місцевих державних адміністрацій формують голови місцевих державних адміністрацій.

Голови місцевих державних адміністрацій призначаються на посаду і звільняються з посади Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України.

Голови місцевих державних адміністрацій при здійсненні своїх повноважень відповідальні перед Президентом України і Кабінетом Міністрів України, підзвітні та підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня.

Місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні радам у частині повноважень, делегованих їм відповідними районними чи обласними радами.

Місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня.

Рішення голів місцевих державних адміністрацій, що суперечать Конституції та законам України, іншим актам законодавства України, можуть бути відповідно до закону скасовані Президентом України, або головою місцевої державної адміністрації вищого рівня.

Обласна чи районна рада може висловити недовіру голові відповідної місцевої державної адміністрації, на підставі чого Президент України приймає рішення і дає обгрунтовану відповідь.

Якщо недовіру голові районної чи обласної державної адміністрації висловили дві третини депутатів від складу відповідної ради, Президент України приймає рішення про відставку голови місцевої державної адміністрації.

Стаття 119. Місцеві державні адміністрації на відповідній території забезпечують:

1) виконання Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади;

2) законність і правопорядок; додержання прав і свобод громадян;

3) виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин — також програм їх національно-культурного розвитку;

4) підготовку та виконання відповідних обласних і районних бюджетів;

5) звіт про виконання відповідних бюджетів та програм;

6) взаємодію з органами місцевого самоврядування;

7) реалізацію інших наданих державою, а також делегованих відповідними радами повноважень.

Стаття 120. Члени Кабінету Міністрів України, керівники центральних та місцевих органів виконавчої влади не мають права суміщати свою службову діяльність з іншою роботою, крім викладацької, наукової та творчої у позаробочий час, входити до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства, що має на меті одержання прибутку. Організація, повноваження і порядок діяльності Кабінету Міністрів України, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади визначаються Конституцією і законами України.

РОЗДІЛ VII ПРОКУРАТУРА

Стаття 121. Прокуратура України становить єдину систему, на яку покладаються:

1) підтримання державного обвинувачення в суді;

2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом;

3) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;

4) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Стаття 122. Прокуратуру України очолює Генеральний прокурор України, який призначається на посаду за згодою Верховної Ради України та звільняється з посади Президентом України. Верховна Рада України може висловити недовіру Генеральному прокуророві України, що має наслідком його відставку з посади.

Строк повноважень Генерального прокурора України — п'ять років.

Стаття 123. Організація і порядок діяльності органів прокуратури України визначаються законом.

РОЗДІЛ VIII ПРАВОСУДДЯ

Стаття 124. Правосуддя в Україні здійснюється виключно судами. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються.

Юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі.

Судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції.

Народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через народних засідателів і присяжних.

Судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України.

Стаття 125. Система судів загальної юрисдикції в Україні будується за принципами територіальності і спеціалізації.

Найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції є Верховний Суд України.

Вищими судовими органами спеціалізованих судів є відповідні вищі суди.

Відповідно до закону діють апеляційні та місцеві суди.

Створення надзвичайних та особливих судів не допускається.

Стаття 126. Незалежність і недоторканність суддів гарантуються Конституцією і законами України.

Вплив на суддів у будь-який спосіб забороняється.

Суддя не може бути без згоди Верховної Ради України затриманий чи заарештований до винесення обвинувального вироку судом.

Судді обіймають посади безстроково, крім суддів Конституційного Суду України та суддів, які призначаються на посаду судді вперше.

Суддя звільняється з посади органом, що його обрав або призначив, у разі:

1) закінчення строку, на який його обрано чи призначено;

2) досягнення суддею шістдесяти п'яти років;

3) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;

4) порушення суддею вимог щодо несумісності;

5) порушення суддею присяги;

6) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

7) припинення його громадянства;

8) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;

9) подання суддею заяви про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням.

Повноваження судді припиняються у разі його смерті.

Держава забезпечує особисту безпеку суддів та їхніх сімей.

Стаття 127. Правосуддя здійснюють професійні судді та, у визначених законом випадках, народні засідателі і присяжні. Професійні судді не можуть належати до політичних партій та профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької та творчої.

На посаду судді може бути рекомендований кваліфікаційною комісією суддів громадянин України, не молодший двадцяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж роботи у галузі права не менш як три роки, проживає в Україні не менш як десять років та володіє державною мовою.

Суддями спеціалізованих судів можуть бути особи, які мають фахову підготовку з питань юрисдикції цих судів. Ці судді відправляють правосуддя лише у складі колегій суддів.

Додаткові вимоги до окремих категорій суддів щодо стажу, віку та їх професійного рівня встановлюються законом.

Захист професійних інтересів суддів здійснюється в порядку, встановленому законом.

Стаття 128. Перше призначення на посаду професійного судді строком на п'ять років здійснюється Президентом України. Всі інші судді, крім суддів Конституційного Суду України, обираються Верховною Радою України безстроково, в порядку, встановленому законом.

Голова Верховного Суду України обирається на посаду та звільняється з посади шляхом таємного голосування Пленумом Верховного Суду України в порядку, встановленому законом.

Стаття 129. Судді при здійсненні правосуддя незалежні і підкоряються лише закону.

Судочинство провадиться суддею одноособово, колегією суддів чи судом присяжних.

Основними засадами судочинства є:

1) законність;

2) рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом;

3) забезпечення доведеності вини;

4) змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості;

5) підтримання державного обвинувачення в суді прокурором;

6) забезпечення обвинуваченому права на захист;

7) гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами;

8) забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду, крім випадків, встановлених законом;

9) обов'язковість рішень суду.

Законом можуть бути визначені також інші засади судочинства в судах окремих судових юрисдикцій.

За неповагу до суду і судді винні особи притягаються до юридичної відповідальності.

Стаття 130. Держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів.

Для вирішення питань внутрішньої діяльності судів діє суддівське самоврядування.

Стаття 131. В Україні діє Вища рада юстиції, до відання якої належить:

1) внесення подання про призначення суддів на посади або про звільнення їх з посад;

2) прийняття рішення стосовно порушення суддями і прокурорами вимог щодо несумісності;

3) здійснення дисциплінарного провадження стосовно суддів Верховного Суду України і суддів вищих спеціалізованих судів та розгляд скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів апеляційних та місцевих судів, а також прокурорів.

Вища рада юстиції складається з двадцяти членів. Верховна Рада України, Президент України, з'їзд суддів України, з'їзд адвокатів України, з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ призначають до Вищої ради юстиції по три члени, а всеукраїнська конференція працівників прокуратури — двох членів Вищої ради юстиції.

До складу Вищої ради юстиції входять за посадою Голова Верховного Суду України, Міністр юстиції України, Генеральний прокурор України.

РОЗДІЛ IX
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ

Стаття 132. Територіальний устрій України грунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій.

Стаття 133. Систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села.

До складу України входять: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь.

Міста Київ та Севастополь мають спеціальний статус, який визначається законами України.

РОЗДІЛ X
АВТОНОМНА РЕСПУБЛІКА КРИМ

Стаття 134. Автономна Республіка Крим є невід'ємною складовою частиною України і в межах повноважень, визначених Конституцією України, вирішує питання, віднесені до її відання.

Стаття 135. Автономна Республіка Крим має Конституцію Автономної Республіки Крим, яку приймає Верховна Рада Автономної Республіки Крим та затверджує Верховна Рада України не менш як половиною від конституційного складу Верховної Ради України.

Нормативно-правові акти Верховної Ради Автономної Республіки Крим та рішення Ради міністрів Автономної Республіки Крим не можуть суперечити Конституції і законам України та приймаються відповідно до Конституції України, законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України та на їх виконання.

Стаття 136. Представницьким органом Автономної Республіки Крим є Верховна Рада Автономної Республіки Крим.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим у межах своїх повноважень приймає рішення та постанови, які є обов'язковими до виконання в Автономній Республіці Крим.

Урядом Автономної Республіки Крим є Рада міністрів Автономної Республіки Крим. Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим призначається на посаду та звільняється з посади Верховною Радою Автономної Республіки Крим за погодженням із Президентом України.

Повноваження, порядок формування і діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Ради міністрів Автономної Республіки Крим визначаються Конституцією України та законами України, нормативно-правовими актами Верховної Ради Автономної Республіки Крим з питань, віднесених до її компетенції.

Правосуддя в Автономній Республіці Крим здійснюється судами, що належать до єдиної системи судів України.

Стаття 137. Автономна Республіка Крим здійснює нормативне регулювання з питань:

1) сільського господарства і лісів;

2) меліорації і кар'єрів;

3) громадських робіт, ремесел та промислів; благодійництва;

4) містобудування і житлового господарства;

5) туризму, готельної справи, ярмарків;

6) музеїв, бібліотек, театрів, інших закладів культури, історико-культурних заповідників;

7) транспорту загального користування, автошляхів, водопроводів;

8) мисливства, рибальства;

9) санітарної і лікарняної служб.

З мотивів невідповідності нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим Конституції України та законам України Президент України може зупинити дію цих нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим з одночасним зверненням до Конституційного Суду України щодо їх конституційності.

Стаття 138. До відання Автономної Республіки Крим належить:

1) призначення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, затвердження складу виборчої комісії Автономної Республіки Крим;

2) організація та проведення місцевих референдумів;

3) управління майном, що належить Автономній Республіці Крим;

4) розроблення, затвердження та виконання бюджету Автономної Республіки Крим на основі єдиної податкової і бюджетної політики України;

5) розроблення, затвердження та реалізація програм Автономної Республіки Крим з питань соціально-економічного та культурного розвитку, раціонального природокористування, охорони довкілля — відповідно до загальнодержавних програм;

6) визнання статусу місцевостей як курортів; встановлення зон санітарної охорони курортів;

7) участь у забезпеченні прав і свобод громадян, національної злагоди, сприяння охороні правопорядку та громадської безпеки;

8) забезпечення функціонування і розвитку державної та національних мов і культур в Автономній Республіці Крим; охорона і використання пам'яток історії;

9) участь у розробленні та реалізації державних програм повернення депортованих народів;

10) ініціювання введення надзвичайного стану та встановлення зон надзвичайної екологічної ситуації в Автономній Республіці Крим або в окремих її місцевостях.

Законами України Автономній Республіці Крим можуть бути делеговані також інші повноваження.

Стаття 139. В Автономній Республіці Крим діє Представництво Президента України, статус якого визначається законом України.

РОЗДІЛ XI
МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 140. Місцеве самоврядування є правом територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста — самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Особливості здійснення місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі визначаються окремими законами України.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради.

Питання організації управління районами в містах належить до компетенції міських рад.

Сільські, селищні, міські ради можуть дозволяти за ініціативою жителів створювати будинкові, вуличні, квартальні та інші органи самоорганізації населення і наділяти їх частиною власної компетенції, фінансів, майна.

Стаття 141. До складу сільської, селищної, міської ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на чотири роки.

Територіальні громади на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування обирають строком на чотири роки відповідно сільського, селищного та міського голову, який очолює виконавчий орган ради та головує на її засіданнях.

Статус голів, депутатів і виконавчих органів ради та їхні повноваження, порядок утворення, реорганізації, ліквідації визначаються законом.

Голова районної та голова обласної ради обираються відповідною радою і очолюють виконавчий апарат ради.

Стаття 142. Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад.

Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби.

Держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування.

Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою.

Стаття 143. Територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізовують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Обласні та районні ради затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку відповідних областей і районів та контролюють їх виконання; затверджують районні і обласні бюджети, які формуються з коштів державного бюджету для їх відповідного розподілу між територіальними громадами або для виконання спільних проектів та з коштів, залучених на договірних засадах з місцевих бюджетів для реалізації спільних соціально-економічних і культурних програм, та контролюють їх виконання; вирішують інші питання, віднесені законом до їхньої компетенції.

Органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади. Держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності.

Органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підконтрольні відповідним органам виконавчої влади.

Стаття 144. Органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.

Рішення органів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції чи законам України зупиняються у встановленому законом порядку з одночасним зверненням до суду.

Стаття 145. Права місцевого самоврядування захищаються в судовому порядку.

Стаття 146. Інші питання організації місцевого самоврядування, формування, діяльності та відповідальності органів місцевого самоврядування визначаються законом.

(Закінчення на 12-й стор.).

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

(Початок на 5—11-й стор.).

РОЗДІЛ XII КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Стаття 147. Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні.

Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і дає офіційне тлумачення Конституції України та законів України.

Стаття 148. Конституційний Суд України складається з вісімнадцяти суддів Конституційного Суду України.

Президент України, Верховна Рада України та з'їзд суддів України призначають по шість суддів Конституційного Суду України.

Суддею Конституційного Суду України може бути громадянин України, який на день призначення досяг сорока років, має вищу юридичну освіту і стаж роботи за фахом не менш як десять років, проживає в Україні протягом останніх двадцяти років та володіє державною мовою.

Суддя Конституційного Суду України призначається на дев'ять років без права бути призначеним на повторний строк.

Голова Конституційного Суду України обирається на спеціальному пленарному засіданні Конституційного Суду України зі складу суддів Конституційного Суду України шляхом таємного голосування лише на один трирічний строк.

Стаття 149. На суддів Конституційного Суду України поширюються гарантії незалежності та недоторканності, підстави щодо звільнення з посади, передбачені статтею 126 цієї Конституції, та вимоги щодо несумісності, визначені в частині другій статті 127 цієї Конституції.

Стаття 150. До повноважень Конституційного Суду України належить:

1) вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність):

законів та інших правових актів Верховної Ради України;

актів Президента України;

актів Кабінету Міністрів України;

правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Ці питання розглядаються за зверненнями: Президента України; не менш як сорока п'яти народних депутатів України; Верховного Суду України; Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

2) офіційне тлумачення Конституції України та законів України;

З питань, передбачених цією статтею, Конституційний Суд України ухвалює рішення, які є обов'язковими до виконання на території України, остаточними і не можуть бути оскаржені.

Стаття 151. Конституційний Суд України за зверненням Президента України або Кабінету Міністрів України дає висновки про відповідність Конституції України чинних міжнародних договорів України або тих міжнародних договорів, що вносяться до Верховної Ради України для надання згоди на їх обов'язковість.

За зверненням Верховної Ради України Конституційний Суд України дає висновок щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту.

Стаття 152. Закони та інші правові акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремій частині, якщо вони не відповідають Конституції України або якщо була порушена встановлена Конституцією України процедура їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності.

Закони, інші правові акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність.

Матеріальна чи моральна шкода, завдана фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними, відшкодовується державою у встановленому законом порядку.

Стаття 153. Порядок організації і діяльності Конституційного Суду України, процедура розгляду ним справ визначаються законом.

РОЗДІЛ XIII ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 154. Законопроект про внесення змін до Конституції України може бути поданий до Верховної Ради України Президентом України або не менш як третиною народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України.

Стаття 155. Законопроект про внесення змін до Конституції України, крім розділу I «Загальні засади», розділу III «Вибори. Референдум» і розділу XIII «Внесення змін до Конституції України», попередньо схвалений більшістю від конституційного складу Верховної Ради України, вважається прийнятим, якщо на наступній черговій сесії Верховної Ради України за нього проголосувало не менш як дві третини від конституційного складу Верховної Ради України.

Стаття 156. Законопроект про внесення змін до розділу I «Загальні засади», розділу III «Вибори. Референдум» і розділу XIII «Внесення змін до Конституції України» подається до Верховної Ради України Президентом України або не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України і, за умови його прийняття не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України, затверджується всеукраїнським референдумом, який призначається Президентом України.

Повторне подання законопроекту про внесення змін до розділів I, III і XIII цієї Конституції з одного й того самого питання можливе лише до Верховної Ради України наступного скликання.

Стаття 157. Конституція України не може бути змінена, якщо зміни передбачають скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина або якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України.

Конституція України не може бути змінена в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Стаття 158. Законопроект про внесення змін до Конституції України, який розглядався Верховною Радою України, і закон не був прийнятий, може бути поданий до Верховної Ради України не раніше ніж через рік з дня прийняття рішення щодо цього законопроекту.

Верховна Рада України протягом строку своїх повноважень не може двічі змінювати одні й ті самі положення Конституції України.

Стаття 159. Законопроект про внесення змін до Конституції України розглядається Верховною Радою України за наявності висновку Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту вимогам статей 157 і 158 цієї Конституції.

РОЗДІЛ XIV ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 160. Конституція України набуває чинності з дня її прийняття.

Стаття 161. День прийняття Конституції України є державним святом — Днем Конституції України.

РОЗДІЛ XV ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Закони та інші нормативні акти, прийняті до набуття чинності цією Конституцією, є чинними у частині, що не суперечить Конституції України.

2. Верховна Рада України після прийняття Конституції України здійснює повноваження, передбачені цією Конституцією.

Чергові вибори до Верховної Ради України проводяться у березні 1998 року.

3. Чергові вибори Президента України проводяться в останню неділю жовтня 1999 року.

4. Президент України протягом трьох років після набуття чинності Конституцією України має право видавати схвалені Кабінетом Міністрів України і скріплені підписом Прем'єр-міністра України укази з економічних питань, не врегульованих законами, з одночасним поданням відповідного законопроекту до Верховної Ради України в порядку, встановленому статтею 93 цієї Конституції.

Такий указ Президента України вступає в дію, якщо протягом тридцяти календарних днів з дня подання законопроекту (за винятком днів міжсесійного періоду) Верховна Рада України не прийме закон або не відхилить поданий законопроект більшістю від її конституційного складу, і діє до набрання чинності законом, прийнятим Верховною Радою України з цих питань.

5. Кабінет Міністрів України формується відповідно до цієї Конституції протягом трьох місяців після набуття нею чинності.

6. Конституційний Суд України формується відповідно до цієї Конституції протягом трьох місяців після набуття нею чинності. До створення Конституційного Суду України тлумачення законів здійснює Верховна Рада України.

7. Голови місцевих державних адміністрацій після набуття чинності цією Конституцією набувають статусу голів місцевих державних адміністрацій згідно зі статтею 118 цієї Конституції, а після обрання голів відповідних рад складають повноваження голів цих рад.

8. Сільські, селищні, міські ради та голови цих рад після набуття чинності Конституцією України здійснюють визначені нею повноваження до обрання нового складу цих рад у березні 1998 року.

Районні та обласні ради, обрані до набуття чинності цією Конституцією, здійснюють визначені нею повноваження до сформування нового складу цих рад відповідно до Конституції України.

Районні в містах ради та голови цих рад після набуття чинності цією Конституцією здійснюють свої повноваження відповідно до закону.

9. Прокуратура продовжує виконувати відповідно до чинних законів функцію нагляду за додержанням і застосуванням законів та функцію попереднього слідства — до введення в дію законів, що регулюють діяльність державних органів щодо контролю за додержанням законів, та до сформування системи досудового слідства і введення в дію законів, що регулюють її функціонування.

10. До прийняття законів, що визначають особливості здійснення виконавчої влади в містах Києві та Севастополі відповідно до статті 118 цієї Конституції, виконавчу владу в цих містах здійснюють відповідні державні адміністрації.

11. Частина перша статті 99 цієї Конституції вводиться в дію після введення національної грошової одиниці гривні.

12. Верховний Суд України і Вищий арбітражний суд України здійснюють свої повноваження відповідно до чинного законодавства України до сформування системи судів загальної юрисдикції в Україні відповідно до статті 125 цієї Конституції, але не довше ніж п'ять років.

Судді всіх судів в Україні, обрані чи призначені до дня набуття чинності цією Конституцією, продовжують здійснювати свої повноваження згідно з чинним законодавством до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені.

Судді, повноваження яких закінчилися в день набуття чинності цією Конституцією, продовжують здійснювати свої повноваження протягом одного року.

13. Протягом п'яти років після набуття чинності цією Конституцією зберігається існуючий порядок арешту, тримання під вартою і затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, а також порядок проведення огляду та обшуку житла або іншого володіння особи.

14. Використання існуючих військових баз на території України для тимчасового перебування іноземних військових формувань можливе на умовах оренди в порядку, визначеному міжнародними договорами України, ратифікованими Верховною Радою України.

ЗМІСТ

***

Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року

Олесь ГОНЧАР

Із щоденникових записів

Минув рік від дня смерті письменника

1966

Звідкись:

В очах наших поневолювачів кожен, хто розуміє трагедію нації, вже є державним злочинцем.

*

Нації потрібна творчість не тільки на рівні гопака. Нормальне становище — це коли все суспільство живить свою мову й культуру

*

Краще не жити, ніж жити фальшиво.

29. I.66

Був на розмові в Ш-та, зробив заяву про відставку (в зв'язку з наближенням з'їзду). Розмова важка. Як з бетоном. Але висловив усе, що накипіло. І за всіх — і за старих, і за молодих.

Тепер ждати — з якого боку буде мстивий і злобний удар.

Заходив Бажан. В нього теж ночі-кошмари і настрій не кращий. І все ж віриться в просвітлінь.

*

На тій вирішальній розмові в Першого, де було облаяно мене «демократом», усе доскіпувано було:

— Що ви цим хотіли довести? Показати, який я лицар? (осудлива гримаса).

І давалося зрозуміти, що ще не пізно й поправити становище. І що як далі стоятиму на своєму, то втрачено буде багато — і цеківство, і депутатство. Який тупий і жалюгідний шантаж! Та плювати мені на всі чини, якщо їх треба добувати ціною свободи — свободи художника!

9. II.66

В Москві на Лен. Комітеті. Рік неурожайний...

Морози 30.

А на мене сиплються неприємності. Дізнався, що на самий верх знов з України донос: на спілку й на мене особисто, що він, мовляв, на Україні «малорусский», затискає росіян чи що.

І дивно, що цим шовіністичним наклепам надають якогось значення.

*

Розправа не забарилась прийти. Вона вже вчинена. Відсьогодні я вже не член ЦК. Виступом проти репресій накликав репресії на себе. Що ж. У наших умовах, здається, інакше й бути не могло. Ці люди знають лише один спосіб розмови з тими, хто має на якісь речі свій погляд, свою думку і хоче відстоювати її.

Звичайно, це змінить докорінно моє громадське становище. Може, це навіть ще й не вся помста, не вся ще лють вилилась. Але ж іншого виходу в мене не було. Хай уже так, аніж жити з розтоптаним сумлінням. Хочу дивитись чистими очима у вічі дітям своїм і друзям.

А може, й справді таки нема лиха без добра? Може, це якраз і наблизить мене до того, що є найдорожчим, до становища вільного художника? Бо тільки ж у такому становищі й можеш почувати себе людиною.

22. III.66

Цей політичний авантюрист і фігляр К. знову стоїть на трибуні, на тій самій, яку стільки разів уже оббрехав, перебрехав, загидив піною лестощів, панегіриків, безпринципності і фальші.

Стоїть і верещить щось про свою «дружбу» з Н. Д., ставлячи себе поруч з великими, тільки відтіняє те, що сам він пігмей... Розвинув шалену інтриганську діяльність. Уся нікчемність, пересічність, як римські раби-підніжки ринулись у той бік, закликані обіцянками, сліпнучи од жадання швидше добутись до гнилої ковбаси слави.

Але викристалізувались і справжні люди. Бачу золоті зерна їхніх душ. І радуюсь, що такі люди є — чисті і достойні.

І це мені полегшило нести тягар цих днів.

*

Гаркавий земляк мій «Яцуба»-Ск-а, дізнавшись, що «Правда» замовляє мені статтю, поспішив розламати і цей їхній намір:

— Можуть сприйняти це як протистояння його — нам... Краще утримуватись НА ДАНОМУ ЕТАПІ...

Озлоблена, мстива нікчема, він моє життя ділить на якісь «етапи».

А я ще мав до нього співчуття!.. Коли на нього валилося горе, мені його стало жалко. І за цим я не добачив його потворності, не помітив, який рак уже наскрізь роз'їв його душу...

Такий він, цей трупнозелений мертвоокий кат української інтелігенції.

26. III.66

Особливий день. Значущий. Відбувалися збори письменників столиці — обирали делегатів на 5 з'їзд СПУ.

Вперше було нами застосовано — за прикладом Москви — практику таємного голосування. І дивовижа: вперше після 30 років безкарності одержала по заслузі купка кар'єристів та інтриганів...

Літератори столиці дали зрозуміти, що не приймають більше їхньої фальші, пустозвонства, відкидають — вістрями олівців, як багнетами —стиль погроз, доносів, наклепів, демагогії.

— Бомба, атомна бомба, — чую в кулуарах.

Ляпас, що від нього виляски пішли по всій Україні. Тільки й розмов про це. Люди не в змозі стримати свою радість. Ще мовби не вірять, яка вони сила і що демократія може реалізуватись на ділі.

9 квітня 1966

Сьогодні вночі вже (це ніч під Великдень) Валя розбудила.

Дзвонить Шолохов.

Видно, одержав мого листа, що я посилав 3. IV. на Вєшенську.

А дзвонить з Москви.

Тричі повторив (українською мовою):

— Олесь, рідний... дорогий мій... Я тебе люблю...

Здається, він плакав. Це був голос старої змученої людини. Людини в горі. Я чув, як клекоче йому той голос у грудях, вимовляючи з трудом, але твердо, виразно кожне слово:

— Олесь, рідний...

І слово у вимові українській звучало зовсім природно. Може, він чув його в дитинстві з уст матері. Може, про неї й думав зараз. Може, тому й плакав. Здебільшого я чув голос його, що бринів жартівливими інтонаціями. І це вперше він клекотів глибоким непідробним горем і співчуттям.

Уже я мусив йому сказати якісь слова втішання.

Дуже мене розхвилювала ця великодня розмова.

15 квітня.

В Москві. Друзі розповідають, що К-в Мих. (з Комітету захисту миру) бачився з кимось із керівних киян, зайшлося й про О. Г., сказали, що шукають шляхів виправити допущені по відношенню до нього несправедливості й помилки, бо, мовляв, такої реакції загалу не сподівались, на Україні його, мовляв, хочуть націоналісти зробити своїм прапором.

А тут усі спішать висловити свої співчуття: Тихонов, Прокоф'єв, передають добрі слова від білорусів, від Межелайтіса... Оце братерство.

28. IV.66

Були всією «хунтою» в А. Д. З'їзд переноситься на осінь. Делегатами будуть... усі. Видно, забалотовані пооббивали пороги, доки вижебрали це.

Потім сутички — на ножах. С. Д. і прилиплий до них В. кидали мені безліч звинувачень, і все зводилось до того, що «він їх щадить, покриває, вони почувають його підтримку» і т. д.

Болото (двоє) мовчало. Один Ю. К. шляхетно мене підтримав проти цих носіїв, як він опісля висловився, «концепції 37-го року».

Збори їх нічому не навчили. Бризкають піною. Перебувають у стані сказу.

Гидко бути поблизу їх.

І в той час, як десь пропливає уже солов'їна вишнева весна.

4. XI.81

Влаштовано зустріч творчої інтелігенції з керівництвом ЦК і уряду республіки. Спершу огляд виставки художників і виставки книжкової, потім т. зв. обмін думками. «Невимушена розмова», якщо не зважати на те, що відібрані промовці тези своїх виступів мусили подавати за кілька днів наперед. Багато було пустомельства, але проскакувало й зерно конкретності.

Дрібніють, міліють душі.

... Але плац-парад відбувся, «галочку» поставлено і, здається, тепер від цієї культури можна відмахнутись надовго.

Про питання пекучі (напр. мовне або про архітектурне спотворення Києва) не сказано було й слова.

12. XI.81

Щойно відбулась бурхлива, просто таки шквалиста Президія. Знімали Петра Перебийноса з редактора «Літ. України». Проти зняття виступив ряд членів Президії — Бажан, Коломієць, Драч, ну і звичайно я. Справа не тільки в Перебийносі, а в сваволі, відсутності аргументацій та ще в методах тиску й залякувань, до яких раз у раз вдавався Головуючий на засіданні. Декому, видно, письменники уявляються маріонетками. бездумними роботами, які проштемпелюють слухняно все, що тільки їм запропонують, незалежно від того, чи в'яжеться пропоноване із здоровим глуздом.

А не кожен із письменників згоден на таку роль, і про це ви маєте знати, товаришу володар крісла!..

15. XI.81

З'являється багато публікацій про Достоєвського в зв'язку з його ювілеєм. У свідченнях сучасників постає він не зовсім привабливим, скоріше — навпаки. «Трусливое выражение лица», «злое шипенье» і т. д., хоча багатьом уже й тоді ясно було, що перед ними геній.

Для нього людина — «тайна», але чому в цій «тайні» все таке неприємне, зловісне? Якщо йти за ним, то людина приречена, її жде катастрофа неминуча. Є геній, що несе здоров'я, а є, що — сіє відчай... З-поміж двох — Толстой і Достоєвський — я віддав би перевагу першому, в ньому є світло, надія. Але якщо автор «Бесов» глибше проникнув? Тоді що? Самознищення!.. Крах людини?

21. XI.81

... Був у Бажана.

Говорили про Достоєвського (він теж його зараз читає), розповів, що з молодих літ автор цей викликав у нього своїми романами болісне, просто таки мазохістське почуття.

І ще розповів, що Блок був українофобом. Для мене це новина — досить неприємна!.. Хай уже Валуєви та інші царські самодури не хотіли знати «окраїн», не визнавали їхньої мови, глумились над цілими народами, але ж то коли було...

Однак ось — знову ж у зв'язку з ювілеєм Достоєвського— скільки гвалту в пресі «о человечности как о сущности нашего национального (читай — великоруського) самовызнания», скільки пихи, чванства, розбалакувань «о вселенской миссии», «о превосходстве русской культуры над всеми другими» і т. д... І пишуть це ті, котрі називають себе інтернаціоналістами... Позатикали носи й не чують, як смердить від їхніх розглагольствувань звичайним шовінізмом, пошлим, тупим, допотопним... Притягли Бєлінського й Чаадаєва, цитуючи смаковито, що «мы... некоторым образом народ исключительный... Мы существуем лишь для того, чтобы дать миру какой-нибудь важный урок... Россия получила в удел задачу дать в свое время разгадку человеческой загадки» — і все в цьому ж дусі! Почадівши самі, підносять і іншим свій великодержавницький гашиш... І ніяких заперечень, ніхто не смій отямити...

Втративши сором.., товчуть і товчуть про цю свою винятковість, вищість, перевагу над всіма іншими, хто поза межами небесної імперії... Не бачите навіть тих, хто поруч, не здатні відчути, чим живуть ваші ж брати єдинокровні, до їхньої мови й пісні — глухі, а товчите про «всечеловечность», про місію винятковості... А чи не краще б замість цієї інтелігентської базіканини, від якої так і тхне расистською маячнею і... всякою іншою, — та більше б справжньої уваги й поваги до тих, хто з вами зв'язав свою долю, хто й справді дорожить почуттям братерства, котре, до речі, завжди означало і взаємність, і рівність теж.

А ось вони якраз виступають, яготинські трударі, і хор з Білої Церкви, і капела (ще Стеценкова) із села Веприк — ось у кому і «всечеловечность», і широта душі, і ніякої пихи, і справжній інтернаціоналізм... До цих людей, Федоре Михайловичу, теж стосуються ж ваші слова? «Если в народе сохраняется идеал красоты и потребность ее, значит есть и потребность здоровья, нормы, а следовательно, тем самым гарантировано и высшее развитие этого народа». Добрі слова, тож хай вони будуть для всіх! Послухайте, як хор цей виконує чумацьку пісню «Було літо, було літо...» Ні, люди, які так почувають, які стільки доброго носять у серці і зі всіма діляться, без пихи та погорди, це, до вашого відома, теж люди, а не просто матеріал для філософських вправ та експериментів...

Жаль, що доводиться й зараз комусь невидимому розтлумачувати ці елементарні істини, нагадувати про них навіть зараз...

4.09.81

Пішов на Володимирську гірку. Що це? На місці альтанки, тієї самої, звідки — як ти писав — відкривався один з найчудовіших ландшафтів планети, — там, на купі руйновища стоїть величезна землерийна потвора на гусеничнім ходу. Замість альтанки — цей жовто-червоний, ошкірений металевою пащею динозавр.

Згріб повенківш землі, здавив залізним зуб'ям і вдавився, здох. Як на постаменті, мертво стоїть на цім недоруйнованім пагорбі, з якого увсебіч стирчить живе щойно порване коріння, зелене дерево лежить вивернуте впереміш із землею й камінням. Хто звелів, хто прислав цю потвору — щоб розтерзати альтанку, спустошити це місце, улюблене не одним поколінням киян? Місце затишку, роздуму й споглядань, де людина єдналася з глибиною віків і з задніпровською далеччю, — знищено, розтерзано, поглумлено й це! О, ви, байстрюки батиєві, нищителі сьогочасні... Які ви хоч є?.. В яких ночах, в яких черв'ятниках замишляєте свої огидні вандальські вчинки? Полохливі пацюки, в темряві все виношуєте, світла денного боїтесь... Часом здається, чиясь тупа злоба робить це все планомірно, ненавидяча рука чиясь вперто й послідовно руйнує наш святий сторозтерзаний Київ...

Найнещасніша нація з-поміж усіх — це ми. В жодній республіці нема руйнувань у таких масштабах, як тут... Привезли грузини Мольєра, вже афіші і раптом: «Ніззя». Тартюф упізнав Тартюфа... Кальдерона поставив молодіжний театр — зняли! Альтанка стоїть на горі на святій, — чого вона там? Щось нагадує? Змести, вирвати з корінням... Серед вандалів жити, серед душителів та нищителів серцю обливатися кров'ю день у день — за що така кара із кар?

Соромно навіть признатися перед людьми з інших республік, що в нас отак, що зносимо такий глум і наругу...

8. IX.81

Їдемо на Полтаву. Ясний тихий вересень. Раз у раз зупиняємось, виходжу, іду в поля, в закіптюжені, з сухими травами лісосмуги. Дихаю вже полтавським повітрям! Який цілющий напій!

Яка це благодать — не спішити, іти і йти кудись польовою доріжкою...

Ну що б сказати: земля... трави... долини та пагорби з ланами кукурудзи, деревами лісосмуг, з чорними ріллями... А не можу надивитись, не можу надихатись...

Таким уже й будеш... Природа тут лагідна. Добра.

14.09.81

Почати б так: не будьте жорстокими, бо можуть прийти ще жорстокіші, не на силу кулака покладайтесь, а на силу справедливості, — в ній порятунок...

Як для окремої людини, так і для цілих народів надійними є тільки розум, терпимість, велич душі. Розсипались імперії Македонських та Цезарів, зоставалась Сократова мудрість: людиною будь!..

22.09.81

Рязанський народний хор виступає в палаці «Україна». Виконує пісню на слова Єсеніна. Дивлюсь на обличчя учасниць, молодих, літніх, дівчат, матерів, вдивляюся в ці обличчя: правдиві вони, безхитрісні, чисті народною чистотою... Не винуваті вони. Нічого в них спільного з чиновником-шовіністом.

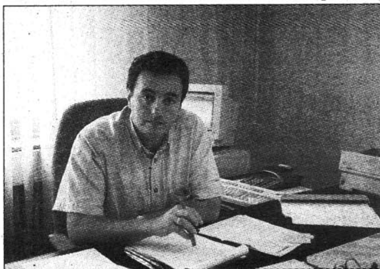
А Єсенін! Яка душа! Чи має сьогодні Росія когось, хто б хоч трохи наблизився до нього? Все більше тарабарники, вихилясники, в нас теж — «обрії на видноколі»... Невже поезія, що була такою силою, падає нині в своєму значенні? А що ж взамін — щоб наповнити душі людські? І якщо це насувається, мов льодовик, духовне озлиднення, то звідки воно почалось, від якої межі? І де ті апостоли, що нам вдруге відкриють світло забутих, відкинутих і, може, єдино рятівних істин?

Публікацію підготувала
Валентина ГОНЧАР.

Ярослав СЕРГІЄНКО, журналіст

«Студія 1+1» готує сюрпризи і конкуренцію ГРТ

ПАМ'ЯТАЮ, як рік тому точилися палкі суперечки про те, пускати чи не пускати на перший канал національного телебачення «Студію 1+1». Нині, напевне, ніхто, навіть противники цієї ідеї, не може заперечити того, що завдяки «Студії 1+1» наш глядач прилучився до сучасної світової культури, має можливість познайомитися зі здобутками українського кінематографа. Та й рейтинг УТ-1 помітно зріс у глядача, у рекламодавця. А що нового у портфелі «Студії 1+1»? Які сюрпризи очікують на глядачів у майбутньому? І коли це майбутнє настане? На ці та інші запитання відповідає генеральний продюсер «Студії 1+1», режисер-документаліст Олександр РОДНЯНСЬКИЙ, який є лауреатом понад 40 нагород. В тому числі двох «Нік», «Фенікса», «Голуб Пікассо».

— Спочатку про майбутнє. У нас уже складено нову мережу мовлення, котру запускаємо з 2 вересня. До речі, з 3 вересня відзначимо річницю роботи «Студії 1+1» на першому каналі українського телебачення. Хочемо запросити на цю подію світову зірку першої величини. Пам'ятаєте, торік на наше запрошення до Києва приїздив П'єр Рішар. Нині надішлемо запрошення Бельмондо.

— Гадаєте, погодиться?

— Певен. Та повернімося до нашої оновленої мережі мовлення. Від понеділка до п'ятниці пропонуємо глядачам основний серіал, який транслюватиметься у звичний час — 19.45.

— Так у цей час усі вмикають телевізори, щоб подивитися «Династію».

—... А це буде продовження «Династії», яке почнемо показувати взимку. Називається «Колбі». Це один з найкращих серіалів світу, в якому зайняті Гарльтон Хестон, Барбара Стенвік, Джон Джеймз, Максвелл Колфілз. Певен, що протягом усіх 49 серій наш телеглядач буде прикутий до екрана хитросплетіннями інтриг у родині «Колбі». Ми навіть передбачаємо транслювати цей серіал під старою назвою — «Династія».

— Які фільми демонструватимете після «Українських телевізійних новин»?

— Почнемо з понеділка. У рубриці «Класика світового кіно» великий пакет для кіногурманів. Не хочу розкривати всі таємниці, але ви побачите найяскравіші фільми Зануссі, Айварі, Лінча, Поллака, Гріную. У вівторок на екранах з'явиться нова рубрика для молоді «Молодий і нерозсудливий». Таку назву мають і десять серій фільму, створеного в 1995 році. І надалі показуватимемо новітні інтерпретації найвідоміших голлівудських фільмів 50-х років, зроблені відомими американськими режисерами у наші дні.

— А що на нас чекає в середу?

— В середу фільмів не буде. Та ми збираємося один-два рази на місяць готувати з агенцією «Території А» музичний телеконкурс для молоді. Ця програма у виробництві. Сподіваюсь, молоді вона сподобається. А от у четвер у рубриці «Кращий з найкращих» почнемо показувати цікаві стрічки, в тому числі з програми останнього кінофестивалю в Каннах, включаючи фільм-переможець «Секрети і обмани». Сюрпризи очікують на глядачів і наприкінці тижня.

— Хочете конкурувати з «Полем чудес» і «Місячним сяйвом»?

— Чому б і ні? Ми запускаємо о 21.45 детективні серіали. Новітні, 1996 року. Спочатку фільм «Мости Неша» (США). Це — продовження серіалу «Поліція Майамі», а потім запустимо «Поліцейського з Лос-Анджелеса» (США). Кожен фільм — це закінчена історія. Тобто серіал можна починати дивитися з будь-якого фільму. Після серіалу пропонуємо переглянути програму новин без політики, що її готуватиме «Нова мова». Завершуватиметься телевечір музичною програмою «Меломанія», розрахованою на всіх. Це живі концерти зірок естради і розповіді про їхнє життя і творчість.

— Кого саме побачимо й почуємо?

— Михайла Баришникова, Елвіса Преслі, Френка Заппу, Джонні Уінтера, Марлен Дітріх, Тіну Тернер. Ні, всіх перелічити важко. Але це будуть зірки світової величини.

А тепер про зовсім нове. В суботу й неділю «Студія 1+1» запрошує на перегляд документальних серіалів.

— Гадаєте, вони зацікавлять глядача?

— Впевнений. Приміром, у суботу о 15.00 демонструватиметься 36-серійний фільм «Мисливець за втікачами». Це відтворення, з використанням ігрових епізодів, найгучніших злочинів в історії сучасної Америки. Потім покажемо документальний серіал «Вірність і зрада (історія американської мафії)». Цікаво?

— Треба подивитись. А що в неділю?

— Документальний серіал почнемо о 19.15 з фільму «Пригадуючи ті роки» (Великобританія). 48 серій розкажуть про найважливіші події, що відбулися у світі з 1946 до 1986 року. Це — новий погляд на історію XX століття. Є у портфелі студії і 12-серійний фільм «Кримінальна Росія» — історія найгучніших злочинів після розпаду СРСР, учинених зухвалими одиночками і злочинними угрупованнями. Та це не все. В суботу ввечері замість фільму — нова програма «Телеманія». Це культурно-розважальний «магазин», в якому ведучий об'єднає різні рубрики й сюжети.

— Про що вони?

— Про наше життя. Спектр дуже широкий: від загадок історії України до головного репортажу тижня, від новин з Голлівуда до подорожей найекзотичнішими місцями земної кулі. Всього буде 15 рубрик і багато музики. Запустимо й родинні серіали: «Королева Марго» (Росія), «Сімейні війни» (американська студія «XX століття Фокс»), з якою ми працюємо. І мою гордість — нову версію «Тарзана».

— А чому гордість?

— «Студія 1+1» купила серіал на самому початку зйомок, тобто цього року. В нічній суботній рубриці «Кіно не для всіх» покажемо якісні ігрові фільми з легким елементом еротики.

— Тобто ви серйозно переглянули мережу мовлення, зробивши наголос на «глядацькість».

— Інакше не можна. Адже незалежні телестудії враз випередять нас. От ви згадували «Поле чудес». Ми вирішили зацікавити підлітка «тінейджерською» продукцією. В суботу і неділю запрошуємо молодь на «Перший поцілунок». Цей серіал було створено творчим колективом, який знімав відому нашій молоді «Елен та її друзі». У суботу ще одна цікава новинка для молоді — гра «Ключі від форту Байярд». Пам'ятаєте острів з фортецею у кінофільмі «Шукачі пригод»? Саме в інтер'єрі старої фортеці на цьому острові команди гравців змагатимуться у спритності, дотепності, силі. Це ігрове шоу дуже популярне в Європі. Певен, що дітей та й дорослих не можна буде протягом години відірвати від телевізора.

— Олександре Юхимовичу, а наше, вітчизняне «Студія 1+1» покаже? Приміром, документальні фільми, відзначені золотими «Ніками»...

— Покаже. Адже ми протягом року існування створили технічну базу і тепер запускаємо власне кіно-і телевиробництво. Починаємо знімати серіал про наше сьогодення. Його герої — київські персонажі. Сценарій пише Юрій Рогоза. До осені плануємо зняти вже кілька серій. А от свої фільми не вважаю за потрібне показувати у програмі «Студії 1+1».

— Вас можна було б звинуватити у нескромності, якби ці фільми були «сірі». А «Ніка», присуджувана 200 членами академії, просто зобов'язує культурну людину переглянути фільм, який одержав цю нагороду. Та й ваша нова робота про розвідника Олега Гордієвського, либонь, не поступається перед серіалом «Мисливець за втікачами».

— Мені важко судити про це. Та пропонувати свої фільми не зовсім етично. Я хотів би акцентувати увагу на іншому. В «Студії 1+1» якісно зміниться дизайн, з'являться нові ведучі, нові заставки. Тобто ми хочемо стати і сучаснішими, і привабливішими, і по-справжньому конкурувати з ГРТ у всіх регіонах України.

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

Спортивний Олімп на блакитному екрані

НЕ ГІПЕРБОЛІЗУЮЧИ можна стверджувати, що сьогодні весь цивілізований світ живе очікуванням величезної спортивної феєрії — XXVI Олімпійських ігор. У дні проведення Олімпіади в Атланті (США) з 4 липня по 19 серпня всі політичні баталії, економічні катаклізми й соціальні проблеми, схоже, відійдуть на другий план. Недарма у Стародавній Елладі під час олімпійських змагань проголошувалось перемир'я між ворогуючими сторонами, припинялися війни. Цими днями велика сила спорту захопить у полон і спортсменів, і вболівальників.

Щоб не зачіпати право на перегляд яскравого «атлантичного» видовища українських глядачів, Національна телекомпанія уклала договір з Євробаченням, здобувши ексклюзивне право на трансляцію XXVI Олімпіади в українському ефірі. Вперше вітчизняне телебачення «говоритиме і показуватиме» олімпійське шоу. Нашим телеманам пощастило більше, ніж росіянам — програма змагань на УТ різноманітніша за тематикою й велика за обсягом. Ексклюзивне право трансляції XXVI Олімпійських ігор в українському ефірі належить Національній телекомпанії, а ексклюзив на продаж рекламного часу і олімпійських програмах має агентство «Телерадіореклама».

Як повідомили у міжнародному відділі Національної телекомпанії, близько 60% всього олімпійського телевізійного часу становить прямий ефір. Українське телебачення передаватиме олімпійські програми і дайджести 12 годин на добу по двох каналах — УТ-1 і УТ-2. Глядачі побачать: «Олімпійський кур'єр» – 15-хвилинний відеозвіт про події олімпійського дня з акцентуванням на виступах українських спортсменів (час виходу в ефір на УТ-1: 19.20—19.35), блок «Summary C» — протягом години наші коментатори, які перебувають в Атланті, зроблять огляд цікавих подій минулого дня (ефір на УТ-1 — з 7.00 до 8.00, на УТ-2 — з 9.00 до 10.00). Протягом дня також виходитимуть ТВ-блоки «Sammary A» і «Sammary B» — годинні дайджести спортивних подій, які не було охоплено телетрансляціями (без розгорнутих коментарів). П'ятого серпня глядачі Першого національного телеканалу матимуть змогу переглянути золоті моменти Олімпіади — спеціально змонтовану програму, до якої увійдуть найяскравіші миттєвості з історії всього Олімпійського руху.

Забезпечуватимуть трансляцію і підготовку олімпійських випусків із Атланти з боку Національної телекомпанії України група з 12 чоловік, серед яких 8 спортивних оглядачів. З 600 годин олімпійської трансляції Євробачення для нашої країни призначено й оплачено 200 годин ефіру. Право на трансляцію, за словами завідувача міжнародного відділу Національної телекомпанії України Олександра Пелеха, коштувало більш як 1 мільйон доларів США. Ексклюзивом олімпійського мовлення володіє Міжнародний олімпійський комітет (МОК). Договір між ним і Євробаченням на право трансляції з Атланти оцінюють у 232 мільйони доларів. Цю суму розподілено між членами Євробачення, внаслідок чого частка України і склала вищеназвану суму.

Нині ведуться переговори з рядом фірм і компаній, зокрема з німецькою будівельною корпорацією «Knaft», про спонсорство олімпійського телевізійного мовлення. За статус генерального спонсора трансляції потрібно сплатити внесок 500000$.

Отже, Національна телекомпанія гарантує українським глядачам яскраву, захоплюючу спортивну виставу, насичену радістю перемог і драматизмом поразок. «Секрет тропіканки» тьмяніє перед майбутнім олімпійським телесеріалом.

Шановні акціонери
ВАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Славутич»

28 серпня 1996 року о 16 годині в примішенні кінотеатру «Победа» (Запоріжжя, Хортицький житломасив) відбудуться позачергові Загальні збори акціонерів з порядком денним:

1. Про збільшення Статутного фонду Акціонерного товариства.
2. Про затвердження Інформації про випуск акцій ВАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Славутич».
3. Про внесення змін до Статуту ВАТ.

Збільшення Статутного фонду здійснюється з метою використання коштів, отриманих від індексації основних фондів та залучення іноземних інвестицій шляхом збільшення кількості акцій на номінальну суму 3.570.000.000.000 (три трильйони п'ятсот сімдесят мільярдів) карбованців. Додатково буде випущено в обіг 2.100.000 (два мільйони сто тисяч) простих іменних акцій.

Початок підписки на акції — 21 жовтня, закінчення — 23 жовтня 1996 року. Обмін сертифікатів на нову кількість акцій строком не обмежується.

У зв'язку з цим абз.2 п.5.1. Статуту викладається в редакції:

«Статутний фонд Акціонерного товариства в сумі 4.284.000.000.000 (чотири трильйони двісті вісімдесят чотири мільярди карбованців поділяється на 2.520.000 (два мільйони п'ятсот двадцять тисяч) простих іменних акцій номінальною вартістю 1700000 (один мільйон сімсот тисяч) карбованців кожна».

До участі у зборах запрошуються акціонери, зареєстровані в Книзі реєстрації акцій ВАТ станом на 12 липня 1996 року.

Реєстрація акціонерів та їхніх повноважних представників починається о 15 годині за наявності сертифікату акцій, документа, що посвідчує особу акціонера (у представників також доручення).

Спостережна Рада ВАТ ПБК «Славутич».

Арбитражным судом (Севастополь, пл. Восставших, 6, ком.31) возбуждено дело о банкротстве ООО «Скиппер» (335043, Севастополь, ул. Новикова, 6, кв.7; р/с № 2467921 в Проминвестбанке г. Севастополя); дело № 014/5.

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Хмельницької області (Хмельницький, майдан Незалежності, 1) порушив справу № 39 - Б/3 від 24.04.1996 року про банкрутство МП «Ремонтник».

Юридична адреса: Хмельницька область, Городок, вул. Леніна, 45.

Банківські реквізити: р/р № 468604 в Городоцькому відділенні АПБ «Україна» АК.

Претензії приймаються протягом місяця з дня виходу оголошення.

Арбітражний суд Черкаської області (Черкаси, бульвар Шевченка, 307) порушив справу № 651/8 про банкрутство агрофірми «Вись» (Черкаська область, Шполянський район, с. Матусів р./р. 000400022 в Шполянському відділенні банку «Україна», МФО 354284).

АКЦІОНЕРНИЙ БАНК
ЛАД КРЕДИТ БАНК

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИПУСК (ПРОСПЕКТ ЕМІСІЇ) АКЦІЙ
АКЦІОНЕРНОГО БАНКУ «ЛАД-КРЕДИТ БАНК»

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЕМІТЕНТА

Акціонерний банк «Лад-Кредит Банк» зареєстровано Національним банком України 31 січня 1994 року (реєстраційний № 231) у формі закритого акціонерного товариства.

Загальними зборами акціонерів банку від 25 червня 1996 року прийнято рішення про реорганізацію банку у відкрите акціонерне товариство.

Юридична адреса: Україна, 253100, Київ, бул. Верховної Ради, 7.

Предмет діяльності банку — виконання банківських операцій у відповідності до ст. 3 Закону України «Про банки і банківську діяльність».

Засновниками банку є юридичні особи — підприємства України.

Дані фінансової звітності підтверджуються аудиторськими перевірками: станом на 01.01.1995 р. — аудиторсько-консультаційною фірмою «Київаудит», ліцензія № 119 аудиторської палати України від 14.04.94 р. станом на 1.01.1996 р. — фірмою «Украудит-21», ліцензія № 701 Аудиторської палати України.

Баланс АБ «Лад-Кредит Банк» (млрд. крб.)

АКТИВ	на 1.01.95р.	на 1.01.96р.	на 1.03.96р.
1. Каса	0	1.8	5.9
2. Кореспондентський рахунок в НБУ	15.2	64.8	8.6
3. Позички, надані іншим банкам	33.4	8.4	146.4
4. Кредити, видані банком	11.6	278.8	139.8
5. Цінні папери	0	19.4	54.2
6. Дебітори	95.8	4.2	13.4
7. Основні засоби	1.9	12.5	12.4
8. Інші активи	0.5	12.9	20.6
9. Використання коштів за рахунок прибутку	12.0	31.4	15.9
Всього актив	170.4	434.2	417.2
ПАСИВ			
1. Статутний фонд	16.2	200.0	200.0
2. Резервний фонд	0.6	2.9	4.1
3. Інші фонди	3.3	16.4	20.1
4. Розрахункові та інші рахунки клієнтів	51.3	62.3	67.4
5. Депозити юридичних осіб	34.0	75.6	68.7
6. Внески громадян	0.5	2.4	0
7. Кредити, отримані в інших банках	52.0	40.0	10.0
8. Кредитори	0	3.0	5.7
9. Прибуток	12.0	31.4	15.9
10. Інші пасиви	0.5	0.3	25.3
Всього пасив	170.4	434.2	417.2
Фінансові результати діяльності			
1. Доходи, всього	84.3	236.3	96.3
2. Операційні видатки	39.2	122.9	62.3
3. Поточні витрати, всього	33.1	82.0	18.1
4. В т. ч. на утримання персоналу	2.3	20.8	14.5
5. Балансовий прибуток	12.0	31.4	15.9

Зареєстрований статутний фонд банку складає двісті мільярдів карбованців.

Статутний фонд сформовано шляхом випуску акцій першої — третьої емісій і на момент прийняття рішення про емісію сплачений повністю.

Всі акції реалізовано засновникам банку. Простроченої заборгованості на момент прийняття рішення про емісію немає. Адміністративні та економічні санкції на товариство не накладались.

Керівними органами банку є: Загальні збори акціонерів, Спостережна Рада банку, правління банку.

Виконавчим органом, що здійснює керівництво поточною діяльністю, є Правління банку у складі:

1. Голова Правління банку — Беляков Сергій Олександрович, освіта вища економічна, стаж роботи за фахом 4 роки.
2. Виконуючий обов'язки заступника Голови Правління — Гордєєв Ігор Валерійович, освіта вища, стаж роботи за фахом 5 років.
3. Головний бухгалтер — Загорулько Світлана Володимирівна, освіта вища економічна, стаж роботи за фахом 10 років.

Чисельність працівників банку становить 80 осіб.

Засновники в будь-якому разі зобов'язуються бути держателями акцій на суму не менше як 25% статутного фонду і строком не менше як два роки.

2. ОПИС ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ЕМІТЕНТА

Банк проводить розрахунково-касове обслуговування, залучення строкових вкладів юридичних осіб та населення, кредитування, операції з цінними паперами (дозвіл Міністерства фінансів України № 902), валютними цінностями (ліцензія НБУ №87).

3. ВІДОМОСТІ ПРО ЕМІСІЮ

Рішення про випуск акцій 4-ї емісії за одночасної реорганізації банку у відкрите акціонерне товариство прийняте Загальними зборами акціонерів банку від 25 червня 1996 року, протокол № 21.

Запланований обсяг емісії — 300 000 000 000 (триста мільярдів) карбованців.

Банк випускає 300 00 простих іменних акцій серії «Г» за № 000001 — 300 000 номінальною вартістю 10 000 000 карбованців кожна, на загальну суму 300 000 000 000 карбованців.

Форма випуску акцій — безготівкова, розміщення акцій здійснюється шляхом відкритої підписки. Строк початку підписки — 20 липня 1996 року., строк закінчення підписки — 20 серпня 1996 року.

Власникам акцій банку надається право на першочергове придбання акцій за їхньою номінальною вартістю. Іншим учасникам акції реалізуються за курсовою вартістю, але не менше номінальної вартості акції.

Передплата на акції провадиться в грошовій формі (в національній валюті України) в розмірі 100 % від вартості акцій до дня проведення установчих зборів.

У випадку відхилення надпланової передплати внесені кошти повертаються протягом 30 днів від дня прийняття відповідного рішення.

Акціонери банку мають право одержувати дивіденди, брати участь в управлінні банком, а також користуватися іншими правами, передбаченими чинним законодавством і Статутом банку.

Голосування проходить за принципом: одна акція — один голос.

Виплата дивідендів здійснюється щорічно протягом місяця після прийняття рішення про їх виплату, за місцезнаходженням банку.

Розмір та порядок виплати дивідендів за акціями визначаються Загальними зборами акціонерів.

Власники акцій мають право на їх відчуження. Особа, на користь якої відчуджено акції, одержує право власності з моменту внесення відповідних змін до реєстру акціонерів товариства.

Передплата на акції проводиться у приміщенні АБ «Лад-Кредит Банк» за адресою : 253100, Київ, б-р Верховної Ради, 7.

Під час реорганізації банку всі зобов'язання щодо випущених акцій переходять до його правонаступника.

Додаткову інформацію про умови передплати на акції банку, а також про порядок виплати дивідендів та інші права та операції, пов'язані з акціями, можна отримати за телефонами: 552-72-92, 552-70-16.

4. ДАНІ ПРО РОЗМІЩЕННЯ РАНІШЕ ВИПУЩЕНИХ АКЦІЙ

Першу емісію акцій в кількості три тисячі шістсот простих іменних та чотириста привілейованих іменних акцій номінальною вартістю 500000 крб. кожна, на загальну суму 2000 млн. крб. зареєстровано Міністерством фінансів України 9 червня 1994 року за номером 229/1/94 та розміщено серед засновників банку, кошти на момент реєстрації сплачено повністю акції без вказування серії, за номерами: 000001—003600 — прості іменні, 003601 — 004000 — привілейовані іменні.

Другу емісію акцій в кількості тридцять чотири тисячі простих іменних акцій номінальною вартістю 500 000 крб. кожна, на загальну суму 17 000 млн. крб. зареєстровано Міністерством фінансів України 18 серпня 1995 року за номером 315/1/95 та розміщено серед засновників банку, кошти за акції на момент реєстрації сплачено повністю, акції серії «Б», за номерами 000001— 034000.

На підставі рішення Загальних зборів акціонерів, протокол № 7, було проведено заміну простих і привілейованих акцій першого випуску, які належали акціонерам банку, простими іменними акціями серії «Б» у порядку: одна проста (привілейована) іменна акція першого випуску — на одну просту іменну акцію другого випуску серії «Б». Акції банку першого випуску було повністю погашено.

Третя емісія акцій серії «В» в кількості триста шістдесят шість тисяч простих іменних акцій номінальною вартістю 500000 крб. кожна, на загальну суму 183000 млн. крб. зареєстровано Міністерством фінансів України 8 квітня 1996 року за номером 194/1/96 та розміщено серед засновників банку, кошти на момент реєстрації сплачено повністю.

Керівні працівники банку не мають у власності його акції.

Дії з економічного оздоровлення емітента не проводились.

5. Чинники ризику

1. Нестабільність законодавства.
2. Погіршення загальної економічної ситуації в Україні.
3. Зміна податкової політики.
4. Інші форс-мажорні обставини.

Поради на щодень

Приємного чаювання!

Рецепти від Віктора Білоуса

ВІКТОР Михайлович Білоус тривалий час очолює фірму «Одеса-чай», яка в Україні своєрідний «чайний законодавець» і за обсягами виробництва, і за асортиментом, і за якістю продукції. Налагодивши прямі зв'язки з чаєводами Індії, Шрі-Ланки, Індонезії, інших країн, одесити закуповують сировину безпосередньо на місцях, аби потім не просто розфасувати її, а, створивши власні неповторні чайні «букети», постачати товар в усі куточки України та за її межі.

Зелені чаї, що здатні пригнічувати хвороботворні бактерії й виводити з організму людини радіонукліди, цілющі напої, до яких додано плоди шипшини, чорноплідну горобину, липовий цвіт, різноманітні сорти чаю в одноразових упаковках, зокрема ароматизовані полуницею, лимоном, вишнею, ананасом; низка нових так званих адресних сортів чаю, призначених для малюків і дорослих, людей різних професій, — усе це вироби «Одеси-чай».

Та чи вмієте ви обрати чай до свого смаку? Чи знаєте, який напій найкорисніший для вас? Чи вмієте зрештою заварювати і пити чай так, аби відчути справжню насолоду? Гадаємо, не будуть зайві поради Віктора Білоуса — справжнього знавця чаю та чаювання.

Сухий чай містить багато необхідних людському організмові вітамінів, частинка яких переходить до настою. Вживання чаю зміцнює капіляри, знижує підвищений кров'яний тиск. Чай — добрий профілактичний засіб і ліки проти атеросклерозу й гіпертонії, збуджує дію серцево-судинної системи, поліпшує кровообіг і дихання, знімає нервову і фізичну втому. Одне слово, сприяє загальній життєдіяльності організму.

Корисною денною нормою чаю можна вважати 8—15 грамів суміші, яку заварюють у 4—8 склянках води і випивають у кілька прийомів, найкраще — після вживання їжі.

Задля збереження аромату слід припиняти заварювання через 2—4 хвилини, бо за 6 хвилин аромат зникає.

Найкраще пити чай з фарфорової чашки, гарячим, малими ковтками, смакуючи.

Спекотної пори корисно замінити звичайну воду зеленим чаєм, розчинивши 1,5 грама його в літрі гарячої води.

Склянка міцного чаю містить близько 0,05 грама кофеїну, тобто стільки ж, скільки таблетка від головного болю, отож останню можна замінити цим напоєм.

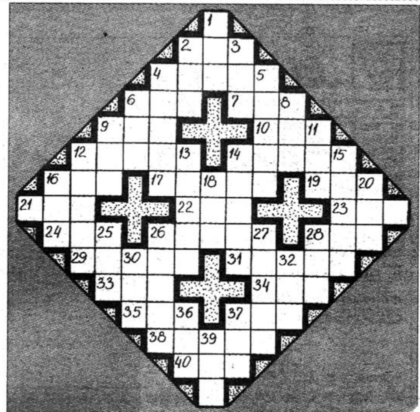
Дослідники стверджують: склянка чаю протягом майже цілої години активізує розумову діяльність, а загальна тонізуюча дія триває 5 — 6 годин.

Підготував Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Мал.Сергія ФЕДЬКА.

КРОСВОРД

По горизонталі: 2. Титул бога сонця у пелазгів. 4. Підкидна сітка для тренування акробатів і гімнастів. 6. Римський імператор. 7. Вибухова речовина. 9. Династія імператорів у Китаї в 618—907 роках. 10. Витягнуте у довжину приміщення, відокремлене рядом колон чи стовпів. 12. Сучасний український політик. 14. Турецьке місто, під час штурму якого 1595 року запорозькі козаки вперше в світі застосували підводні човни. 16. Хімічний елемент. 17. Запорозький козак XVI ст., який, потрапивши до Індії, став великим візиром Гуджарату. 19. Прилад для визначення швидкості судна. 21. Період часу, який виділяється за певними ознаками, епоха. 22. Цар Стародавньої Персії, який завоював Вавилон. 23. Фігура у гральних картах. 24. Трагікомедія П'єра Корнеля. 26. Один з двох перших християнських святих в Україні. 28. Міжнародний радіосигнал небезпеки. 29. Священна книга мусульман. 31. Один з перших ігуменів Києво-Печерського монастиря, який запровадив печерське літописання. 33. Український письменник, який живе у Санкт-Петербурзі. 34. Грецька назва адміністративно-територіальної одиниці в Стародавньому Єгипті. 36. Колективний учасник давньогрецької вистави. 37. Ріка в Канаді. 38. Український етнограф і фольклорист XIX ст. 40. Роман Володимира Набокова.

По вертикалі: 1. Особа, що любить похизуватися, самовдоволений франт. 2. Шахова композиція. 3. Загальна назва всіх смислових і розумових закономірностей в античній філософії. 4. Математичний двочлен. 5. Освіжаючий напій. 6. Назва невеликого бубна в арабських країнах. 8. Спадкове володіння в Західній Європі доби феодалізму. 9. Давньоскандинавський бог грому та блискавки. 11. Порушення правил у спортивній грі. 12. Мопед без педалей. 13. Філософська категорія. 14. Фантастичний птах з жіночим обличчям і грудьми у давньоруській літературі. 15. Видатний український вчений у галузі містобудування і зварювання. 16. Надприродна істота, що втілює зло, злий дух, чорт, диявол. 18. Один з найвідоміших персонажів Вільяма Шекспіра. 20. Чеський мислитель XIV—XV ст., видатний діяч Реформації. 25. Глава Венеціанської республіки. 26. Дворянський титул. 27. Тригонометрична функція. 28. Прісноводна хижа риба. 30. Суспільно-політична організація в Україні. 32. Острів в Егейському морі. 36. Давньоукраїнський бог всесвіту, природи і життя, творець світу. 37. Панно П. Пікассо. 39. Князь древлян, який очолив 945 року повстання проти князя Ігоря.

Відповіді до кросворда, надрукованого 25 червня

По горизонталі: 1. Велес. 5. Богун. 8. Треба. 9. Сомко. 10. Лідія. 11. Пілат. 12. Ірина. 15. Альма. 18. Парламентарій. 19. Верба. 22. Халва. 25. Видра. 26. Лупул. 27. Радіо. 28. Орчик. 29. Конус. 30. Ольга.

По вертикалі: 1. Вескі. 2. Лемки. 3. Стопа. 4. Теплопередача. 5. Балта. 6. Гудзь. 7. Наяда. 13. Раабе. 14. Нелюб. 16. Лтава. 17. Мліїв. 19. Волок. 20. Рєпін. 21. Авлос. 22. Харко. 23. Лодзь. 24. Ашока.

Сім чудес світу

Вираз «сім чудес світу» придумав Антипатр Сідонський у II столітті до нової ери. До них належать і **єгипетські піраміди**, побудовані в роки правління трьох фараонів IV династії — Хеопсом (Хуфу), Хафрой (Хефреном) і Менкауром (Мікеріном) поблизу поселення Гіза, на південний захід від Каїра.

Найславетнішою з єгипетських пірамід є **піраміда Хеопса**. Її початкова висота була 146,5 м (нині, в результаті руйнування верхнього каміння, вона знизилася до 137 м) з довжиною основи 230 м. Таким чином, піраміда займає площу понад 5 гектарів. Було підраховано, що 4 тисячам робітників потрібно було б 30 років, щоб установити 2 300 000 блоків вапняку вагою в середньому по 2,5 тонни кожний (деякі блоки важили по 15 т), загальна вага піраміди при цьому сягала 5 840 000 тонн, а об'єм — 2 568 000 кубометрів. Розрахунки, опубліковані в 1974 р., показали, що бригаді з 405 чоловік на цю роботу сьогодні знадобилося б шість років при вартості робіт 1,13 млрд. доларів.

Збереглися руїни таких чудес світу:

Храму Артеміди (Діани) Ефеської, побудованого ще в 350 році до нової ери в Ефесі, Туреччина (був знищений готами в 262 році нової ери).

Мавзолею карійського царя Мавсола в Галікарнасі (нині Бодрум, Туреччина), 325 рік до нової ери.

Зникли безслідно:

Висячі сади Семираміди у Вавилоні, територія сучасного Іраку, VII століття до нової ери.

Статуя Зевса Олімпійського (V століття до нової ери) в Олімпії, Греція, виконана з мармуру, золота і слонової кістки, висотою 12 метрів.

Статуя бога сонця Геліоса (Аполлона) висотою 35 метрів, звана Колосом Родоським (побудована у 292—280 рр. до нової ери і зруйнована під час землетрусу в 224 році до нової ери).

Фароський маяк — найперший у світі маяк, висотою 122 метри, збудований Сострατом Кнідським (270 рік до нової ери) у вигляді пірамідальної вежі з білого мармуру на острові Фарос (грецьке «pharos» -маяк), біля узбережжя Іскандарії (Александрії), Єгипет. Зруйнований землетрусом в 1375 році нової ери.

Запитували — відповідаємо

ЦЯ ТАКА КРАЙНЯ ПІВНІЧ

Сестра має 15 років сахалінського трудового стажу, 9 - українського. 1994 року поїхала на Сахалін, щоби допрацювати там п'ять років. Виходить, не треба було їхати?

Віра КАНАВИНА.

Артемівськ Донецької області.

***

Через затоплення нашого села Дністровським водосховищем понад 22 роки (1966-1988) працював на Крайній Півночі за трудовим договором. Отримую невелику пенсію, хоча заробіток був по 430 союзних карбованців. Чи є пенсійний договір між Україною та Росією і чи буде враховано в новому пенсійному законі цю категорію?

Григорій ТКАЧ.

Березівка Хмельницької області.

Як повідомили в Міністерстві соціального захисту населення, проблема надання пільг та призначення пенсій особам, які працювали на Крайній Півночі, залагоджується на підставі Тимчасової угоди (15.01.1993р.) про гарантії прав громадян, які працювали в районах Крайньої Півночі та місцевостях, до них прирівняних. Угода регулює питання пенсійного забезпечення. Вона каже: нашим громадянам, які працювали не менш як 15 календарних років у районах Крайньої Півночі або не менш як 20 — у прирівняних місцевостях, пенсії за віком призначають: чоловікам — по досягненні 55 років (стаж не менш як 25 років) і жінкам по досягненні 50 років (стаж не менше як 20 років). Періоди роботи обчислюють календарно.

Пенсійне забезпечення громадян України здійснюється згідно з українським законодавством. Але! За законодавством колишнього СРСР роботу на Крайній Півночі та прирівняних районах зараховували в пільговому обчисленні. А тому міністерство подало до Кабінету міністрів України проект постанови Верховної Ради України щодо зарахування до трудового стажу періоду роботи до 1 січня 1991 року в районах Крайньої Півночі та місцевостях, до них прирівняних, у порядку, чинному до прийняття Закону України «Про пенсійне забезпечення». Нині маємо те, що маємо: нарахування районних коефіцієнтів до пенсій, призначених в Україні, законодавством України не передбачене.

Людмила ІВЛЕНКО.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 219090.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311128.